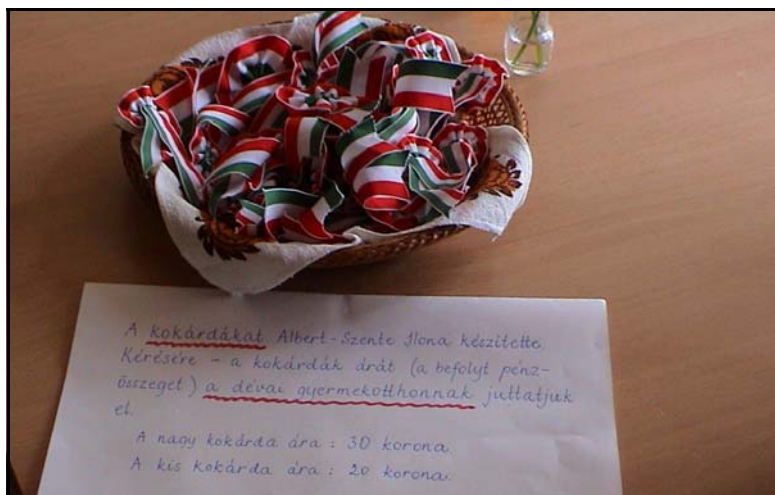

Kellemes Karácsonyt!
Boldogabb, egyetértésben
sikeres, új esztendőt!

A nyugaton élő magyarok művelődését és hagyományápolását segítő hazai tervekben egyre gyakrabban olvashatjuk ez a kurta megjegyzést: önerőből. Merthogy az anyaországiaknál mi jobban élünk! Valóban? Az tény, hogy a nyugati országokban az otthoninál magasabb az életszínvonal. De ez még nem jelenti azt, hogy minden magyar kolbászból, vagy északon, lazacból font kerítés mögött éli boldognak képzelte életét. A nemzeti és ennek gyarapodási-szellemi előrehaladásunk folyamatosan szegényedünk. És ezt a lemaradást önerőből bepótolni még akkor sem vagyunk képesek, ha vannak lapjaink, rádióink, az irodalomban, a művészetekben és az oktatásban jártas embereink. A haza éltető figyelme nélkül nem sokra megyünk. Pedig az anyaország uniós sikereihez a mi hozzájárulásunk is lényeges. A mi magyarságunk függvényében lehet elfogadottabb Magyarország mindenütt a világban, ahol a magyarok jó hírét, a híd- és kompszolgáltatunkkal terjesztjük.

ÖNERŐ

A tartalomból

Jelenidő 2-4, Lélegkondozó 4, Nyári történetek 5-9, Koppenhágai Lap 10-11, Lundi Lap 12-13, Malmöi lap 14-15, Oslo lap 16-17, Iskola 18-21, Lovagok, lovagrendek 21, Ághegy 22.

Lapunk a világhálón: www.hhrf.org/magyarliget
ISSN 1404-7780

Tar Károly

Felelet

Egy évvel ezelőtt választott — vagy nem választott — az ország: öt millió, a határon kívül élő magyart szíven ütött a népszavazás eredménye.

„Az nem lehet...”, hogy **nem** a felelet, s a határon kívüliekben maradt volna csak magyartudat, összetartozás-érzés, a vérszerződés szentséges tisztelete.

A zsibbadt nép meztagsadta önmagát. Az irigy kisszerűség elnemzetlenített hínárjában magát felejtí Pató Pál, és magával „szórakozik” „elnézést” szajkózva, háromnegyed ország, himnuszunkkal most Isten áldását kérve, ájtatosan.

Ugyan már, kik voltak szülei, tanítói, példaképei alulművelt seregeteknek? Mely szemináriumokon tanultátok a magatok-felejtést, s foghíjas történelmek?

Felmenőink sírjukban forgolódnak, az utánunk jövők szegénykezhetnek halálukig, ti nemzetgyilkosokat bambán pártoló, sunyi otthonmaradók! **Nem**-emberek, magyarság-tagadók, globalizált pitiánerek, befogadott idegenek késői, satnya leszármazottjai.

Magyarország magyarság nélkül?! „Az nem lehet...” ez nem lehet! De van, és lesz még magyarság — „ahogy lehet” — anyaország nélkül?! A **nem**-re most sem lehet más, nincs sajtóbb, nincs magyarabb felelet.

Gazdag, élményekkel tele nyarunk volt. Munkatársainktól számos újabb beszámolót kaptunk ezért jelenlegi számunkban folytatjuk **Nyári történetek** című rovatunkat.

Írásaink a 5-9 oldalon

Megjelent

Pfeifer Iván könyve (szó szerinti fordításban: *A falusi utcától a kisvárosig*) éppen akkor jelent meg, amikor a Lundi Kultúrfórum Klubjának tagjait októberben, három, a városhoz közeli telep templomaiban kalauzolta nagy szakértelemmel. A szerző hosszú utat járt meg a budapesti Üllői úttól Staffanstorpiig, amelynek helytörténetéről szól ez a könyv. Pfeifer Iván régész, számos ásatásnál, többek között magyarországiaknál is dolgozott. Érdeklődése most idősebb korában sem lankad, olyan dolgokon akad meg a szakavatott vizsgálatban edződött szeme, amelyeket mások eddig figyelemre nem méltattak. Ilyen a Bjälerup (Gerendás), Knåstorp (Pepecselőtelep), és Tottorp (Csomótelep) templomainak oltárképein feltűnő sokkarú hindu istennő alakja, amelynek eredete abban a múlt századi törekvésben gyökerezik, miszerint ezen a tájon is voltak hívei a különféle vallásokat összekötő törekvéseknek. Egy Indiából visszatelepült előkelő hölgy hozta többek között magával ezt a gondolatot, de felkapta a lehetőséget a lundri Fridrik Krebs, aki egyfajta, helyi Brassai Sámuel lehe-tett, több tudomány jeles művelője, de az oltárképek festője is, valószínűleg Szent Péter alakjának lábához ő festette a Sivatka, egyikének mutatouja hegyén kereszt látható. (A templomjárás képeit lásd a Lundi Lapban.) Magyar vonatkozású érdekesség, hogy a tottorpi templom oltárát a renoválásig, Munkácsy Mihály egyik képének másolatával díszítették. (Most a toronyban helyezték el.) Köszöntjük Pfeifer Ivánt, akitől még sok minden tanulhat, aki környezetünket megismerni óhajtja.

A NAT-I Oktatási Stúdió

Játékfejlesztéssel, elsősorban nyelv-játékok fejlesztésével foglalkozik. Nemrégiben megjelent Magyarországon első saját fejlesztésű játékunk, "Betűvadász - Terítéken a nyelv" elnevezéssel. Dolgozunk egy Braille verzió-n is. Ezt a játékunkat szerencsére nagy érdeklődés övezi minden téren. Felkapták a pedagógusok, mert segít a szókincsfejlesztésben, helyesírásban, betűfelismerésben, olvasáskészség fejlesztésben. Kiváló közösségi játék. Mindenki megtalálja benne az örömet: kártya, kvíz, nyelvművelés. Keresünk értékesítési partnereket, akik szívesen töltik a szabadidejüket játékkal, különösen olyan játékkal, ami valóban élvezetes, nívós szellemi csatákra kész-teti. A játék 150 kártyalapból áll és papír-kártyadobozban kapható.

Oktatási Stúdióink szeretné elérni, hogy a külföldön élő magyar családok gyermekeinek lehetőséget biztosítsanak megismerni szüleik, nagyszüleik hazáját, gyökereiket. Tanfolyamainkon megismertetjük a fiatalokat Magyarországon irodalmával, földrajzával, történelmével, fejlesztjük magyar nyelvtudásukat, és esetleg elősegítjük itthoni középiskolai tanulmányainak folytatását. Felkészült, egyetemi diplomás - többdiplomás -, magasan kvalifikált és a legkülönbözőbb területeken nagy szakmai jártassággal bíró pedagógusok a munkatársaink, akik a tanításon kívül gondosan szervezett, célirányos, hatékony programok keretében is foglalkoznak a gyerekekkel.

További információkat olvashatnak a www.nati.hu honlapunkon.

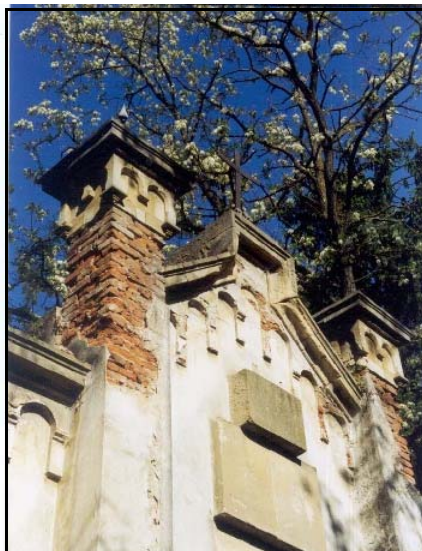
Spielbergerné Natonek Gabriella
stúdióvezető

Budapest, 1137, Pozsonyi út 20.

Tel: +36-30-919-9524

Fax: +36-1-320-9058

E-mail: spielberger.robort@chello.hu

Őrizni kincses temetőket

Kolozsvár évszázados sírkertje, a **Házsongárd**, mint minden ősi temető, nemcsak az elmúlás helye, hanem a magyar kultúra panteonja is. Kolozsvárt öt felekezet van, s csak egy közös temető. Ha a vallás a legnagyobb szellem gyümölcse, s a vallásosságnak a türelem a legmagasztosabb hazája, akkor bizonyára sohasem láttam figyelemreméltóbb helyet Kolozsvárnál" – írta Széchenyi István 1821-ben.

Hová lett ez a hagyományos türelem? A műemléktörvény nem védi a sírokat, a sírhelyek megváltása egyre nehezebb. Feliratos fejkövek megdőlvé állnak vagy éppen a földön hevernek, a családi kripták, mauzóleumok fedele tönkrement, az eső, hólé beáztatja őket, lemossa vakolatukat. Egy kriptá, síremlék rendbetétele ma meghaladja egy erdélyi család anyagi lehetőségeit.

Ma már Reményik Sándor 1920-ban írt verssora sem igaz: „Itt áll a temető tanúja / Fejfáin magyar még a szó...” – hisz büntetlenül leverhetők, bezúzhatók a kövek, átírhatók a nevek, lebonthatók a kerítések, beköltözhetők a kripták. A gazdátlan, megváltatlan sírokat felveri a gaz.

Ezen a helyzeten változtatott az a néhány közéleti személyiség, aki megalapította 1999-ben a Házsongárd Alapítványt. A működéshez szükséges keretet az Erdélyi Református Egyházkerület adta az induláskor. Az Alapítvány elnöke dr. Sipos Gábor főlevéltárnok, ügyvezető elnök dr. Gaál György tanár, történész, a Kelemen Lajos Műemlékvédő Társaság elnöke, igazgatója pedig Gergely Istvánné Tőkés Erzsébet.

A Házsongárd Alapítvány a célkitűzés szerint – magánszemélyek adományait, alapítványok támogatását felhasználva, iskolás és egyetemista ifjak segítségével – síremlékeket állít helyre, illetve gondozza a híres elődök, Apáczai Csere János, Misztótfalusi Kis Miklós, Szenczi Molnár Albert, Bölöni Farkas Sándor, Mikó Imre, Kriza János, Brassai Sámuel, Dsida Jenő, Reményik Sándor, Kós Károly stb. nyughelyeit. E fontos munkához elnyerték a történelmi egyházak támogatását, valamint a kolozsvári nagy múltú magyar tannyelvű iskolák segítségét.

2005. november 4-én jótékony célú hangverseny tartott a kolozsvári Házsongárd Alapítvány, ezúttal a temető gondozása javára. A kiváló koncerten megjelent Gergelyné Tőkés Erzsébet igazgató asszony, valamint dr. Sipos Gábor elnök, továbbá az est védnökei: Cselényi László, a Duna TV elnöke, valamint Újfalussyné Pap Enikő, a Magyar Tudományos Akadémia tagja.

Mint ismeretes, a temető Magyar Örökség-díjas, mint Európa egyik legrégebbi temetkezőhelye, a „magyar örökség” része, az Erdélyi Református Egyházkerület számlaszámain támogatható:

Banca Comercială Română Sucursala Cluj—Pentru Fundația Házsongárd
 RO35RNCB 2200 0001 8665 0010/HUF
 RO30RNCB 2200 0001 8665 0003/EUR
 RO57RNCB 2200 0001 8665 0002/USD
K&H Bank, Budapest—Szent László Alapítvány – Házsongárd
 10200830-32321195/HUF
 10201006-60154363/deviza
Mindkét esetben kérjük feltüntetni, hogy a Házsongárd Alapítvány számára történt az adományozás.

Frigyesy Ágnes

Erdély talán legszebb, fekvő nőt ábrázoló márványszobra az egyik ősi kriptában, amelynek gondozását magára vállalta a Házsongárd alapítvány.

Vendégünk volt Lezsák Sándor parlamenti képviselő, akit Sántha Judit köszöntött

A malmői istentisztelet utáni kávézáskor Dr. Békassy Albert, a Nyugat-Európai Lelkigondozó Szolgálat világi elnöke tartott érdekes beszámolót

A stockholmi Idős Magyarok Klubjában mindig van valami érdekes műsor

Római magyarázatok

Szakács Ferenc Sándor rovata

A Lukács evangélium 19. fejezetének a végén Krisztus Jeruzsálemi bevonulása van leírva. Az Emberfia közeledik ahhoz a városhoz, amely a zsidóság központja immár évszázadok óta. Jeruzsálemben van a Templom is, mely a monoteista kultusz központja, ahol az élő Isten törvényeit őrzik. A főpapok és írástudók, akik betű szerint ismerik a törvényt, innen irányítják a nép sorsát a politikai vezetőkkel karöltve. A Szentírás szavai szerint hatalmas terheket tesznek az emberek vállára, de az ujjukat sem mozdítják, hogy ezeket a terheket elviselhetővé tegyék.

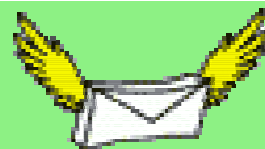
Krisztus szomorúan közeledik a főváros felé. Lelke nyugtalan. Megsiratja Jeruzsálemet, mielőtt belépne kapuin. Érdekes kép tárul az olvasó szeme elé: az Emberfia túllát a pompán és a képmutatáson. Látja Jeruzsálem vesztét, mert nem ismeri fel azt „ami békességére szolgál”. Ebben a városban, ahol a törvények fontosabbakká váltak, mint maga az ember, a képmutatás mindennapos, a csalás és ámtás hatalmas méreteket öltött. A törvények napi mormolása és görcsös betartása nem teszi jobbá az emberek lelkét, hanem hozzájárul ahhoz, hogy a törvényesség és istenfélelem maszkja alatt képmutató, falánk, mohó és józan emberi bölcsességükből teljesen kivetkőzött generációkat hozzon létre. A képmutatás és mohóság karöltve terebélyesedik el az emberek lelkében. Ünnepeyes bevonulása után az Emberfia kiüzi a kereskedőket a templomból. Ők a szakrális teret „latrok barlangjává” degradálták. Mindennek megvan az ára: hány galambot kell az újszülöttért feláldozni, mi az ára az isteni kiengesztelésnek, mennyit kell fizetni azért, hogy eredményesen meggyógyulhasson az ember, és így tovább. A Templomban a profit hajszolása átvette a főszerepet – minden más csak másodlagos. Az utolsó szakrális terüktől is megfosztott emberek csüngnek az Emberfia szavain, míg a főpapok keresik a kedvező alkalmat, hogy ezt a rendbontót elveszejt-sék.

A kereskedelem, a profit maximalizálása betört az Istennek fenntartott szakrális térbe. Jeruzsálembé érkezve az Emberfia első dolga az, hogy visszaállítja a Templom rendjét. Ez végzetes hiba. Halála már csak idő kérdése. A profit útjába állni, a nyereséget veszélyeztetni nem tanácsos. Ez nem csak Jézus korában volt így, hanem így van ez napjainkban is. A mohóság, a gátlástalan kapzsiság átgyűrűzik téren és időn. Egyetlen rendszer, egyetlen ember sem kivétel. A törvény maszkja, a vallási köntösök, a politikai ideológiák, a fogyasztói társadalom „demokratikus” eszméi mindörökké táptalajul szolgálnak a nyereségváagnak. A nyereségvágy viszont nem fér össze az emberi értékekkel, a transzcendens gondolatokkal. A szabadság, az egyenlőség, a testvériség, az emberi jogok hangoztatása közben a lényeg mindig eltolódik. A háttérben zajlik mindaz, ami a rendszert működteti: a profit maximalizálása. Ennek következtében viszont az elszegényedés egyre drasztikusabb méreteket ölt. Az emberiség egy kis része arra használja az emberiség nagyobbik részét, hogy – a fejlődés jelszava alatt – módszeresen kizsákmányolja, tönkretegye, és szemétdombba tegye életterét. A csodálatos, szépen hangzó szlogenek mögött ott húzódik a számokkal mérhető realitás.

Soha az emberiség történelmében nem volt ekkora különbség a szegények és gazdagok között, mint ma. A hatalmas gazdasági különbségek, a szegény országok folyamatos kizsákmányolása, a táplálék és az ivóvíz gyakori hiánya, az egyre nagyobb méreteket öltő munkanélküliség rohamosan növeli a társadalmak perifériájára szorult emberek tömegeit.

Az Emberfia megjövendöli Jeruzsálem pusztulását, hisz egy kultúra sem maradhat fenn, ha önmagával meghasonlik. A tradicionális értékek halála, Isten végleges kiszorítása a vég előjelei. Titus Vespasianus alig 46 esztendővel a jeruzsálemi történések után megsemmisíti a zsidó államot és leromboltatja a Második Templomot.

Kultúránk tradicionális értékei lassan eltűnnek, Isten szakrális tere nem érték többé. A profit maximalizálása nálunk is átvette a legfőbb szerepet. Civilizációnk úgy olvad, mint az átalunk okozott globális felmelegedés következtében az Északi és Déli sark jég-tömbjei. Jeruzsálem pusztulása és „fejlődésünk” fenntarthatatlanságának jelei legjobb bizonyítékai annak, hogy rossz irányba haladunk.

Többnemzetiségű

Kulturbált

kezdeményezett a Fodor Béla által vezetett I.T.E.K., amelyet február folyamán rendezni közösen a lundi bevándorlók szövetségével (LIFS), amelyen miközben megismerkedhetünk egymás táncával, népművészetével és képzőművészeti alkotásaival, zenéjével, irodalmával, különféle művészi előadóival, étkezési és más szokásaival, kiválóan szórakozhatunk, kellemesen mulathatunk is.

Az érdeklődőknek máris felvilágosítással szolgál az **I.T.E.K.** honlapja <http://www.wuni.net/ITWu.html>, Fodor Béla: itek@wuni.net, tel.: 046-32027 és a **LIFS** honlapja: <http://www.lifs.org>

Awad Abdallah :linfo@lifs.org, tel.:046-121414

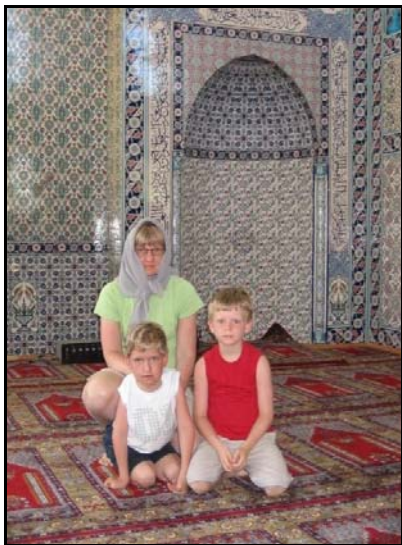
Ugyanerről, bővebb tájékoztatást nyújt a LIFS lapja az **ÖVERGRÄNSER**, amelynek nemrég megjelent idei 5. számában, az 5. oldalon olvashatunk a lundi bevándorlók tervezett összefogásáról.

Szép nyaralás, „apró” kellemetlenségek

Kéthetes törökországi szabadságunk után csokoládébarnán (itt ugye nem ildomos négyert emlegetni) szerencsésen hazaérkeztünk. Itthon a gaz derékig ér, de a ház érintetlen, a szomszéd naponta ürítette a postaládánkat, s hetente meglocsolta a virágjainkat.

Charterjáratral a malmői röptérről indultunk és Antalyában landoltunk, a szállodáig légkondicionált minibuszon vittek oda-vissza. Belek városkán kívül a Glória Verde 30 - 40 km-re van a röptérről, a tengerparton felépített óriási turistaipari komplexum. Jól rendezett honlapjuk <http://www.gloriaverde.com/web/gloria/> bizonyosan némi benyomást ad a valóságról. Olyan jó 30 fokok levegőhőmérsékletet az ugyanolyan meleg Földközi tengerben és hotelkomplexum úszómedencéiben természetesen ki lehet bírni és élvezni is lehetet, bár a meleget már nehezen viselem, elszoktam tőle, vagy a korom miatt. Onnan a Taurus hegységig 60 km s ott a reggeltől estig tartó kiránduláson a 16 fokos Köprülü hegyi folyamán élveztük a vadvízi evezést, fürdést. 6 kilométeres szakaszon, a tűző napon (40 fokon?). Voltunk mecsetben is a csatolt képből

kiderül, milyen jóképű muzulmán lenne a feleségem!? Gárdonyi, és sok törökverő hősünk foroghat sírjában. Az érdekesség kedvéért elmondom, hogy a szállodánk több ezres üdülőtáborba többségben oroszokból

állt. Ám magyarokkal is találkoztunk, akik gyermekei azért csatlakoztak hozzánk, mert például a vízilabdázás közben magyarul kiabáltak egymásnak. Arra a kérdésre hová valók vagyunk úgy válaszoltam svédországi magyarok, december 5-én kiszavazottak. Azóta lemondtam minden magyarországi szereplésről úgy a meghívásokról, mint a kongresszusi részvételtől, hisz azok egyedüli értelme csupán a magyar jelző volt. Az odafizetett valután túl szakmai értelme alig. Ez most már nem érdekes, de kommentárom után nem akartak velünk többet beszélni, sőt elmentek onnan, ahol mi fürödtünk (pedig a legjobb helyen voltunk). Ugyanakkor, egy Nürnbergben élő család (Duna-menti svábok) akiket kisgyerekként 47-ben telepítették ki Magyarországról, magyarul szóltak hozzánk és szívesen beszélgettek velünk, ezek unokái már csak németül tudtak. Hát igen majdnem tudathasadásos a nemzetünk. Fura, hogy kísért a történelmünk akár akarjuk, akár nem.

Itthon sok a gondunk az új házzal, rengeteg javítanivaló, műhiba, építkezési slendriánság, stb. Mi kártérítést követelünk az építkezési vállalatától, ők meg a garanciára hivatkozva semmit sem tesznek, esetleg ímmel-ámmal idejön egy-egy szakí, aki aztán fejszaválva elmegy. Ha azt akarjuk, hogy kijavítsák a sok hibát, máshoz kell fordulnunk (és fizetünk, mint a köles)! Gondolom, számodra sem ismeretlen ez. 400 négyzetméteres kertünk füves terület, tele gazzal, most kezdjük majd telepíteni, de ez is pénz kérdése. Ebben a távlatban persze, az olyan csekélység hogy tegnap bevásárláskor ellopták a Pierre Cardin bőrpénztárcámat már szinte említésre sem érdemes, pedig születésnap ajándékkul kaptam a kollégáimtól 2 éve, aranyozott tollal és rajta a névjeggyemmel. A főgond nem is az a néhány száz korona, ami benne volt, hanem az igazolványtól - jogosítványtól kezdve a tucatnyi bank- és

egyéb kártya, ami elment és az ezzel járó időigényes cirkusz (zárolni az ellopottakat, újat beszerezni, stb). Sajnos, még mindig nem tudok visszaemlékezni mindarra, amit az igen vastag pénztárcám

tartalmazott (feleségem, gyermekeim képei, stb.). Olyan 8 órába telt tegnap a rendőrségi bejelentés, a biztosító, a bank és egyéb adminisztráció, amit szerencsére itthonról telefonon intézhettem. Így aztán megint halasztódik a még kicsomagolatlan dobozok ürítése, a képek falra függesztése, stb - ami egy halomba rakva az üres szobá-

ban vár szeptemberi költözködésünk óta Az időhiány igen nagy úr ám. Június 15-e óta augusztus 20-ig tart a gyermekeink iskolaszünete, mi még egy hétig szabadok leszünk, utána Litvániából jön a nagymama, és 4 hétig vele lesznek itthon a gyermekek. Egy ágyat kell vennünk odaig, mert korábban nem volt külön szobája, hanem amikor nálunk volt, a gyerekek velünk aludtak a duplaágyban s ő a gyerekszobában lakott. Most sokkal jobb: van ugyan szoba, de még üres A nappali is - a gyermekek nagy öröme, ahol a hideg esős napokban futballozhatnak! Hát, nem panaszként, de nem lehet szabadságotolni is a Földközi tengeren és lakberendezést is vásárolni.

Szempont, hogy az egész évi rohanásban azt a néhány hetet, amit szabadságotolhatunk együtt tölthessük és a gyermekeink is lássanak világot.

Békássy Albert

Utazás Lappföldön

Skandináviában hosszú és sötét a tél, rövid és intenzív a nyár. A fehér éjszakákon a természet behozza a lemaradását. Júniusban mintegy vezényszóra virágba borul a táj, egyszerre nyílik a tulipán, a gyöngyvirág és az orgona. A levegő tele van lebegő szákkal és bolyhokkal, a 18-20 fokra felmelegedett tavak vizét vastag virágporszőnyeg borítja. Az augusztusi melegben Stockholmban megolvad az aszfalt, Lappföldön pedig - ezer kilométerre északra, az Északi-sarkkör fölött hetekig nem megy le a nap, és akár 20-25 fok meleg is lehet. A nagyváros stressztől tépett idegzetű svéd kiköltözik nyári házába, és a végtelen erdők csendjéből merít erőt az előtte álló hosszú télre.

Arnold évek óta tervez egy utat Lappföldre. Szerinte a legjobb augusztus közepén indulni. Az „éjfél napfénynek” - ugyan már vége van, de a szünyogok addigra már visszatértek a lápba, a fegyelmezett svéd pedig a munkahelyére, vagy az iskolába.

- Jobb körülményeket el sem lehet képzelni egy északi körútra. Útba ejtjük a svéd nevezetességeket és a nemzeti örökségeket. A faluni rézbányát, Carl Larsson sundborni házát, a ragundai halott vízesést, a borgvattneti kísértetházat, a Thai Templomot, a Magas Partokat, Lulea Óvárosát, a pajalai Laestadianus pörtét és a kirunai vasbányát – sorolja.

Azt tervezzük, hogy útszéli kunyhótelepek összkomfortos házikóiban -

stugáiban - vagy menedékházakban - svédül vandrarhemekben - szállunk meg. Ez utóbbiaknak a kontinensen Ifjúsági szálló - Youth Hostel - a nevük, de Svédországban inkább az idősebbek veszik igénybe. Négy-hatszemélyes szobák, mikrohullámú sütő és kávéfőzővel felszerelt közös konyha, fürdőszoba. Rendes népség szokott megszállni, általában STF - Svéd Turista Szövetség - tagok. Eddig még nem fordult elő olyan eset, hogy idegenekkel kellett megoszuk a szobát. Minket ez nem zavarna annyira, mint a svédek.

Stockholmnál északabbra egyikünk sem járt még, ezért információért a nagy elődökhöz folyamodtunk. Carl von Linné a Királyi Tudományos Társaság titkárnak, Anders Celsiusnak a javaslatára 1732 nyarán járt Lappföldön növény- és ásványgyűjtés céljából. Élményeit A lappföld flórája című könyvében írta le. A világ növényeit ma is Linné szexuális rendszere alapján osztályozzák. Vagy ahogy a stockholmi metró Egyetem megállójának a falán áll: Deus creavit Linneaus disposvit. - ami szerintem azt jelenti, hogy Isten teremtette, Linné rendszerezte. A 21 éves Carl von Linné 1730-ban a Præuludia Sponsaliorum Plantarum - „Előjáték a növények esküvőjéhez” című dolgozatában javasolta először azt, hogy a növényeket a nemi élethez szükséges felszerelésük alapján osztályozzák. Linné az ember nemi szerveiből vett hasonlóságra alapozta elméletét. A termő bibéje az anyaméhre, a virág csészelevelei a nagy ajkakra - illetve a fitymára -, a szirmokból összetevődő párta pedig a kis ajkakra emlékeztet. A dolgozat fedőlapján - máskülönben a svéd százkoronáson látható - rakoncátlan szél rázza az egyivarú erdei szélfü virágait, pajkosan kavarog a virágpor, hogy végül a termőkre hullva megtermékenyítse azokat. Linné annyira beleélte magát a növények nemi életébe, hogy a Cickafark (Achillea millefolium) nemtelen, szélső virágait kurváknak nevezte. A Természet rendszere című könyvének (Systema Naturæ) a Kulcs a szexuális rendszerhez című fejezetében pedig a nyolcadik osztály (Octandria) nyolc porzót és egy termőt tartalmazó virágait a menyasszony hálószobájában tolakodó nyolc vőlegény

Utazás—Mayer Hella rajza

esetéhez hasonlította. A tévedhetetlen kikiáltott Linné sokszor melléfogott. Orvosi doktorátusát a maláriából írta, melyet szerinte a vízben levő iszaprészcscék terjesztenek. A fecskék pedig szerinte a tenger fenekén telelnek át. Ez a tévhit sokáig élt, és csupán jóval Linné halála után merészkedtek előállni a madarak vándorlásának merész elméletével. Hozzáteve azt is, hogy nagyrésztük természetesen a tenger mélyén várja meg a tavaszt. Linné május végén ért Torneába, ahol a tavaszi olvadások miatt magasan áll a víz. „Ez az egész lappok országa csupa láp. A pap nem írhatná le jobban a poklot, ami aligha rosszabb ennél.” Linné útleírásában két közet- vagy növényleírás között egy-egy meglepő észrevétel: „A finn parasztlányok bögyösek, míg a lapp lányoknak apró melleik vannak, et quales crudas servat puella marito.” Vagy: „A kövér nők vaginája nem nagyobb. Ellenkezőleg, minél soványabb, annál nagyobb a vaginája.”

Első nap:

**Stockholm – Enköping –
Avesta – Falun –
Sundborn – Mora –
Älvdalen**

Linné 1732-ben kis bőrtáskát vitt magával a lappföldi útjára. Benne egy ing, 2

kézelő, 2 hálóköntös, egy tolltartó, egy mikroszkóp, egy tintatartó, egy távcső, egy tüllálc szúnyog ellen, egy fésű, papírlapok növénypréseléshez, három könyv, köztük egy ornitológiával foglalkozó, és egy füvész-könyv volt. A Toyotánk csomagtartójában több váltás ruha, vízhatlan felszerelés, cipők, bakancsok barangoláshoz. Hálósák, takarók, papucs, pizsama. Fényképezőgép, kukker, zsebrádió. Hűtőláda, benne többféle sajt, szalámi, vaj. Térképek, és esti olvasmányként a pajalai Mikael Niemi regénye: Popzene Vittulából.

Szerencsénk van, az ég felhőtlen, kellemes meleg, 20 fok lehet. Emlékszem olyan augusztusra, amikor az egyfolytában zuhogó esőt csak néha szakította meg egy-egy zápor. Az Oslo felé vezető E 18-as országúton gyér a forgalom, a korán kelők többsége az IKEA-ba igyekszik. Az egykor tormaültetvényeiről híres Enköping előtt letérünk az országútról. Valahányszor tehetjük, benézünk az 1300-as években épült Härkeberg templomba.

A templomot a középkori Svédország legnagyobb művésze, Albertus Pictor az írástudatlanok számára készült képes biblia, a Biblia pauperum - a szegények Bibliája - fametszetei alapján festette ki 1480 körül. A boltíves mennyezeten az Ótestamentumból ismert jelenetek, a középkor divatja szerint öltözött polgárok, papok, parasztok, brutális, durva egyének, bolondok, hiszékenyek, csodalények és stilizált állatok - hárompúpú teve, krokodilra emlékeztető elefánt, kicsinyeit saját vérével tápláló pelikán és a hamaiból feltámadó fénix madár - üdvöztető keveréke.

Albert al secco technikával, azaz száraz vakolatra festett falfestményeit a XVI. századi reformáció éveiben lemeszelték, de a boltozatot érintetlenül hagyták. A sárga másszikit és a vörös cinóber az évszázadok alatt megfeketedett, de az okkersárga, a kobaltkék, a smaragd zöld és az indiai vörös – más néven caput mortuum (a halott feje) – még ma is élénken virít.

Avestában a városhatáron, a vörös-fehérben pompázó, monumentális Dalahästen faló szobor tövében szendvicset ebédelünk. (Ez a cifra faló olyanszerű jelképe a vidéknek, mint

magyar földön a karikás ostor vagy a hímes tojás.) Falunig aztán meg sem állunk.

Falun hatezer lakosával 1650-ben még Svédország második legnagyobb városa volt a tizenötezer lakost számoló Stockholm után. Az 1992-ben bezárt Falun bánya - valamikor a világ legnagyobb rézbányája - ma a 12 svéd világörökség egyike. Középkori svéd nőkkel megrakott felvonó visz le a tárnába. A mennyezetről sárga lé csepeg a sárga gumiköpenyünkre, itt-ott omlás nyoma. Az alacsony vajatban megmegkondulnak az idejében meg nem hajtott sisakos fejek. Sárga masszában tapicskolva követjük vezetőnket, a dőlő nyugdíjas bácsit, aki az egyik kanyarulatba érve eloltja a lámpáját. A tökéletes sötétségben beállt csendben vékony, szipogó hang szólal meg: - Gyújtsa fel, kérem! Klausztrófiám van! (Mit keres az ilyen a bányában? És még fizet is érte!) Hatalmas teremben háromszáz éves fadúcólás, a falakhoz támasztva szerszámok: feszítővas és kalapács. A kormos falon aranyozott királyi névjegyek, köztük XVI. Károly Gusztáv aranyozott - és hibásan betűzött - aláírása 1973-ból. A kezdetleges munkakörülmények, az állandó füst, és a vak bányalovak hallatán elborzadva csóváljuk a fejünket.

Ehhez azt kell tudni, hogy a svéd legelől jár a kollektív empátia művelésében. Amikor 1974-ben az ABBA együttes nyerte az Eurovízió dalfesztivált, a svéd TV riporter megkérdezte tőlük: - Van-e fogalmuk arról, hogy hányan haltak meg Waterloonál? Hogyan lehet ilyenmiről vidám dalt énekelni?!

A felszínen ragyogó napfény foga. A közeli kilátóról lefényképezem a hatalmas gödörben törpülő munkagépeket, a bánya környékén felhalmozott salakhegyeket, a penészt és a gombásodást megakadályozó faluröd, a „faluvörös” házfesték nyersanyagát. A falu-

vörös nem képez össze-függő réteget, ezért a fa tud alatta lélegezni. A meleg nyári esti megvilágításban

országszerte csillognak, fluoreszkálnak a svéd tájra jellegzetes, vörös faházak. A rézbányászat másik híres mellékterméke a vörös szafaládé, a népszerű „falu-korv” azaz a Falukolbász. Az érc felszínre emeléséhez ökörbőből készült köteleket használtak. A felesleges marhahúst őrölték, marhabélbe tömték, és füstöléssel tartósították. Falunban rövid kérézősködés és számos U-kanyar után sikerül Sundbornba érnünk. A falucska nevezetessége Carl Larsson (1853 - 1919), a világhírű svéd festőművész kívül-belül tarka kaleidoszkóp háza. Valahányszor gyerek született, annyiszor bővítették a házat egy-egy újabb szobával, fészerrel. Larssonék ügyes megoldásokkal, harmonikusan összekapcsolt udvarházat alakítottak ki a Lilla Hyttäsnek - Kis Kunyhó - keresztelt házukban. Az ötlet az Arts and Crafts mozgalom vezető személyiségétől, az angol William Morris-tól

származott, aki szerint a lakásnak követnie kell a növekvő szükségletet. A sundborn-zöld néven ismeretes mélyzöldre festett funkcionális bútorokat helybéli kézművesek készítették. A szőtt függönyök, a párnák és a terítők Karin asszony szimbolikus elemekkel díszített munkái. A ven-

dégszoba falába épített hálófülke aprócska ágyában olyan neves személyiségek háltak, mint Selma Lagerlöf és Anders Zorn, a másik svéd „festőóriás”. Nem mintha nem telt volna hosszabbra, hanem azért mert a XIX. század végén még ülve aludtak a svédek. Attól féltek, hogy a nyelvük becsúszik a garatba, és álmukban megfulladnak. A konyha falán fényesre síkált rézedények, az ablakpárkányon az egykori háztulajdonos festményeiről jól ismert pelargónia. Az ablakból rálátni a villamos erőművet meghajtó paták fölé hajló óriási szomorúfüzre.

A 70-es országút a 370 millió évvel ezelőtti óriási meteorit kráterében keletkezett Siljan tó partján vezet Dalarna tartomány központja, Mora felé. Későbbre jár, a Zorn múzeum már bezárt, ezért nem állunk meg Morában, hanem folytatjuk az utat az 50 kilométerrel északabbra fekvő Älvdalenbe, ahol a Három medvéhez címzett panzi-

óban szállunk meg.

A minden ízében recsegő ház közös nappalijában talált régi újságok között keresek elalváshoz szükséges olvasnivalót. Vidéken párosával mentek a „titkos házikóba”, áll a Svéd budi - nemcsak szarság című néprajz ízű cikkben. Ott zavartalanul elbeszélgethetett az ember. Általában egyneműek osztoztak az üléseken. Anya a lányával, a cseléddel vagy a sógornővel, apa a fiával, a sógorral vagy a pásztorlegénnyel. Jobb helyeken három ülőke volt, hogy a kísérőnek se kelljen vára-

koznia a sötétben. A modern budinak nincs romantikája, nem lehet titkokat sugdosni egymásnak. Manapság ennyire csendes és szagtalán a budi - sóhajt fel a cikkíró.

A cikket a Mennyei béke budija nevet viselő, funkcionális műalkotás illusztrálja. Komlóval benőtt, hagyományos, vörösre festett, családi árnyékszék. Kiváló hely a reggeli kávé utáni meditációra. A tündöklő kobaltkék falra festett angyalok teremtette hangulatban feldobódnak a szimultán látogatók. És, hogy az előcsiholt ötletek, gondolatok, sziporkák ne menjenek kárba, a látogatók sárgaréz gyertyatartóban égő gyertyák fényénél írhatják be titkaikat a vendégkönyvbe.

Folytatása a következő számunkban

Írta és fényképezte: **Hegedűs Zsolt**

Bemutatjuk világjáró fotóriporterünket

Bárány Tibort

Bárány Tibor Stockholmban él, többek között turisztikai lapoknak dolgozik. Örömmel vettük, hogy lapunknak is juttat számos világszenzációt mutató felvételeiből.

Íme, mit vall önmagáról:

„Az első benyomást nem lehet megváltoztatni... Van egy tézisem miszerint a sikerhez szükséges: szerencse, időzítés, talentum, tálamod (!). Nekem ez utóbbiból van a legkevesebb. Mindig szerettem új utakon járni, új embereket megismerni, új szituációkat kipróbálni, és spontán megoldani a problémákat. Hiszek a sorsban és a véletlenben.

Ezerkilencszázötvenötben születtem Kolozsvárott. Anyám Piroska munkás (nikkelező) apám Tihamér női szabó volt. A Házsongádi temető mellett a Petőfi és az Avram Jancu sarkán nevelkedtem egy 12 négyzetméteres lakásban – a konyhát beleértve (!). Az első hét év nagyon határozott nyomokat hagyott bennem.

A Pál utcai fiúk irigykedhettek volna, mert az én „grundom” érdekesebb volt mind az övék. A szellemességről nem is beszélve, hiszen temető mellett nőttem fel.

Szerettem rajzolni, faragni (sírkőfaragó műhely volt az udvarban) de Apám nagyon féltett, nem mehettem rajziskolába, mert az messze volt. Így aztán a 11-es számú általánosban kötöttem ki, a közeli Farkas utcában. Tizennégy évesen a Stúdió Színpad társulat tagja lettem, amit Bereczki Júlia színművésznő vezetett. Gyorsan fejlődtem, de szakmát kellett tanulnom, eltartani magam. 17 éves koromban vésnökként

Tevék az itatónál és egyenként elvonulnak az itt kifizetődő napelemek előtt, motorosok, és különleges kocsik robognak a sivatag homoktengerében. „A képek magukért beszélnek” - így a fotós.

dolgoztam egy szerszámkészítő műhelyben.

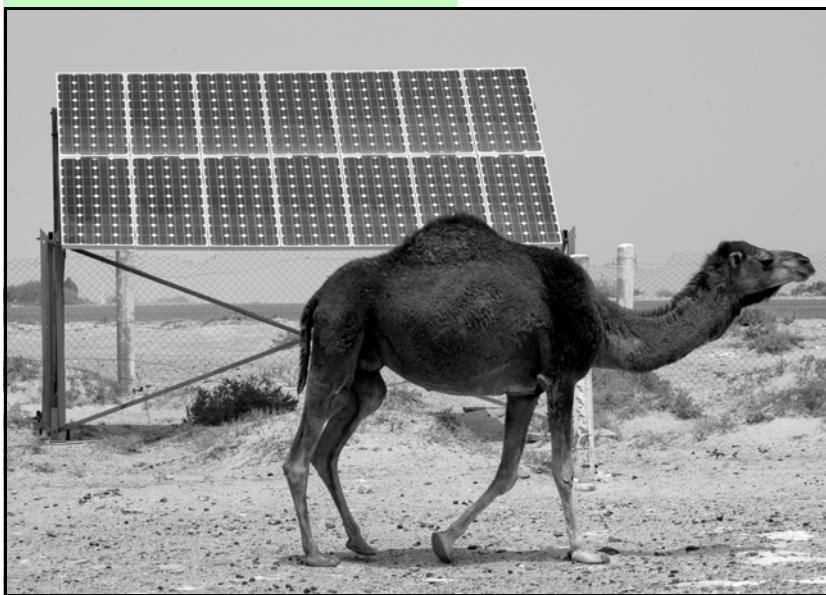
1976 decemberében jelentkeztem a szekuritátén, hogy ki akarok vándorolni Izraelbe. Nincs esélyem, mondták, de arra nem számítottak, hogy Ceausescu-nak a helsinki konferencia miatt ki kellett engedni azt, aki menni akart. 1977 szeptemberében leszálltam Tel Aviv-ban. Amikor ott is el akartak vinni katonának, jobbnak láttam, ha valahol Európában telepedek le. A szerencse

és barátok segítettek. 1978 óta Stockholmban élek. Dolgoztam, mint krupié, eladó, hotel manager. Jártam egyetemre, privát iskolába és öt év alatt anyanyelvi szinten megtanultam svédül. Marketing végzettségem van. Több vállalatot menedzseltem. Jelenleg riporterként, digitális fényképészként dolgozom több svéd utazási lapnak. Mint multimédia- és webbproducer, mindent magam végzek. Specialitásom az akció fényképészet (event fotográfia). A spontán szerencse akkor ért, amikor egy svéd újság szerkesztője mellett ebédeltem, aki felkért, hogy a képeim mellé írjak néhány sort. Nincs újságírói végzettségem, de amit írok, az tetszik az olvasóknak.

A képek magukért beszélnek.

Rengeteg országban jártam Balitól Argentínáig, North Dakotában indiánok között, és Dubai luxus- vidékein.

Képriportjaim az Interneten a www.pixtravel.net címen is láthatók.”

Emlékeztető

150 éve halt meg a dán filozófus, teológus, író

Søren Kierkegaard

Az évfordulóra több róla szóló könyv jelenik meg, és két színdarabot is előadnak, az egyiknek éppen halálának évfordulóján éjjel volt a premierje az Assistent Kirkegaard kápolnájában, (abban a temetőben, ahol H.C. Andersen sírja is van, a színmű éppen kettejük fiktív „vitájára” épít a 200 éves H.C..A. - többnyire bizony cunci* - ünneplés-sorozat közepette) az előadás után, éjjélkor pedig megkoszorúzták S. K. sírját. Vagyis a dán puritanizmushoz képest jelentős megmozdulások voltak. Ugyanakkor viszont többen panaszkodtak is, Kristeligt Dagblad krónika írója Assbjørn Petersen (filozófia szakos egyetemista) írásának egyenesen az a címe, hogy "Kierkegaards aktualitet bliver overset" (azaz, szabadon: Kierkegaard aktualitása nem aktuális?). Mint írja többek között: "150 éve S. K. az államegyházzal vívott harca közepeán halt meg. Kriti-

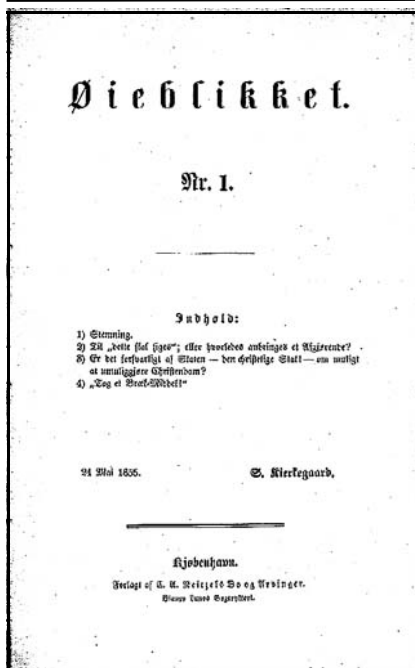

kája ma aktuálisabb, mint valaha**. Mégis a privát életét illető hatalmas érdeklődés elárnyékolja gondolatait,

amiknek pedig be kellene tölteni a ma egyházát." Számunkra különösen érdekes, hogy a fiatal krónikás ugyanarra teszi a hangsúlyt, amire a mi Hamvas Bélánk (akiről köztudottnak kéne lenni, hogy S.K. és gondolatai eléggé meghatározóak voltak életében és alkotó munkájában).

Vagyis: "Det Nye Testamentes kristendom er slet ikke til." Amit H. B. valahogy így aposztrofált, "No lám, hiszen a kereszténység nincs is"; avagy, "még el sem kezdődött". Nem ez az alkalom, hogy részleteibe menően bemutassuk a filozófus érveit (ezt írja A. Peteresen is!), de tömören összefoglalva enyhén szólva komolytalannak minősítette mind az állam által fizetett, akkor mintegy 1000 (ma kb. 2000) lelkész által élt, és hirdetett tanokat, mind pedig a „keresztény” (-nek államilag és egyházilag kinevezett) népesség hit, és életgyakorlatát. A cikk szerzője meg-

kritizálja többek között a Kierkegaard Kutatóintézet munkáját is, miszerint a filozófus életének apróságain huzakodnak egymással, ráadásul szenvedélyesen, miközben a teológus, gondolkodó Kierkegaard eltűnik a háttérben. Ahelyett, hogy a gondolatait tolmácsolnák, az életét nézegetik, ami természetesen akadályozza, hogy aktuális, sőt döntő érvei meghallgattassanak napjaink nagy vitáiban. Ez még akkor is így van, ha egyébként kiváló példája volt egy olyan embernek, akinek élete és művei fedik egymást - írja az ifjú krónikár. (A - Hamvast ismerő - magyar embernek megint csak eszébe juthat némi alapvető hasonlóság ugye!?)

Persze nem csoda, hogy S. K. a mai napig irritálja a többséget a szarkasztikus őszinteségével (megint egy H.B. remiszscencia!) amikor ilyesmiket ír.: ha valaki nem tudna különbséget tenni az egyház, és a valódi kereszténység között hát legalább vegyen be hánytatót. A savanyú kiürülés után talán reménye lesz az igazi kereszténységre rátalálni.**

Nem ez az élete végi „le- és elszámolás” persze az egyetlen fontos művelet Kierkegaard életében és művei sorában. Az legalábbis biztos, hogy bizony nincs kimerítve a sokszor fölforgató, és csudálatos életmű, a ma is, személyesen (!) felfogható tanulságokról nem is beszélve. Ő nyugodjék békében, és „hallgassa kimeríthetetlenül Jézust a „rózsacsarnokban”, amint sírfeliratában reméli.

Nekünk viszont, még élőknek - ha

jót akarunk! – kikerülhetetlen feladatunk, és/vagy lehetőségünk legalábbis konzultálni univerzális gondolataival.

Ámen.

Megj.: Félreértés ne essék, nem gondoljuk, hogy Kierkegaard vallással kapcsolatos küzdelme, és kritikája csak a dán „keresztény” államegyházat illeti! Egyszerűen, az Istennel, avagy a legmagasabbal, legbensőbbel, stb. való emberi alapállásról kevesen mondtak annyi lényegeset (meggyőződésünk szerint bármely vallást, és intézményeit is illetően), mint ő!

Kelt Koppenhágában 2005 november 11-én, pénteken.

Lázár Ervin Járkáló

A Koppenhágai Hamvas Béla Klub (a MAGosban) Elnök-vezérigazgatópüspök-szolgája...; vagy, amit akarok;-) <http://hjem.get2net.dk/hamv.laz>

Dániai Magyar Egyesületek Szövetsége Sammenslutningen af ungarske foreninger i Danmark - www.duna.dk

Elnök: **Haulik Krisztina** (Duna Egyesület) duna.haulik@get2net.dk
 Alelnök: **Hirtling Béla** (Bartók Béla. Egyesület) belahirtling@get2net.dk
 Vezetőségi tag: **Katona János** (Korcsos táncgyűttes) janosk@ofir.dk
 Vezetőségi tag: **Mészáros Endre** endre.meszaros@stafanet.dk
 Kildemarksvej 35, DK-4700 Næstved, +45-32 94 02 54, +45-25 31 79 71

Régi Hamvas Béla Klub Den gamle "Béla Hamvas" Klub
<http://hjem.get2net.dk/hamv.laz>

Ügyv. elnök: **Lázár Ervin János** hamv.laz@get2net.dk

Jegyzetek:

*H.C. Andersen év is van, és hát - bevallottan - naaagy bizniszt is reméltek az ünnepléssorozatot szervezők, világhírt kihasználni kívánók napjaink kissé begörcsölt, piacfasisza dominanciájú Dániájában. Sajnos, vagy talán törvényszerűen, a sok remek dolog közül (a napi rádió-Andersen mese például) olyan marhaságokra is sor került, mint Tina Turnert meghívni a népstadionbeli központi emlékezés showmisorába, ami az emlékévre szánt pénz mintegy egyharmadát (ha jól emlékszem) el is vitte - közfelháborodásra persze.

A „cunci” H.B. fogalmazása; lásd: <http://hjem.get2net.dk/hamv.laz/cunci.html>

**Aki egy pillantást szeretne vetni a filozófus egyházharcos gondolataiba, az - magyarul csak itt találhatóan - megteheti S. K.-nak élete végén saját költségén kiadott *A pillanat* című periodikája egy részének elolvasásával. A sír is megtekinthető itt!

<http://hjem.get2net.dk/hamv.laz/KierkegaardApillanat1.html>

A szemből baloldali sírtábla

a filozófus író „sírversével”:

Fordításban:

**EZ A BIZALOM IDEJE.
 VAGYIS NYERTEM.
 A TELJES FESZÜLTSG
 EGYSZERRE ELTŰNŐBEN.
 E L P I H E N H E T E K
 A RÓZSASZALONBAN
 ÉS MOSTMÁR MINDIG
 [H A L L G A T H A T O M *]
 JÉZUSOM BESZÉDIT.**

[*Meggyőződése, hogy a tábláról hiányzik ez az ige! Hm? Laz.]

LUNDI MAGYAR KULTÚRFÓRUM
UNGERSKT KULTURFORUM I LUND

László Katalin ünneplése

Harmincöt éve aktívan szavalóként, népi táncosként, vezetőségi tagként, alelnökként és elnökként vesz részt a lundi és malmői magyar kultúr-életben. 1969-ben jött Svédországba. Színművészeti főiskolát végzett Kolozsváron 1952-ben. Bálint Géza, Erdős Lajos, Pálházi József, Fábri Mihály, Muhi János, Ásvány András, Szenté Gabriella, Szöllösi Antal felkérésére közreműködött a kultúrelőadásokon.

Németországban, Franciaországban,

ban, Hollandiában evangélikus konferenciákon, és Pataky Jenővel Párizsban szerepelt. Budapesten és Sárospatakon népitáncot tanult Dagmar Hellstannal, aztán Lundban tanított, hogy megmentse a Lundi Kulturfórumot a feloszlástól. 1981-től a Lundi Kulturfórum elnöke. Alelnök Romerius György, titkár Válóczy Márta, pénztáros Zsolt Norland Éva, akit Brunner Erzsébet váltott fel. További vezetőségi tagok: Henrikson Katalin, Paska Otto, Takács Marietta, Tóth Ferenc, Fábry Mihály, Olajos János. Ezzel a jó csapattal szervezték a budapesti vendégművészek előadásait nagy sikerrel. 1990-től Malmöben szervezte a magyarok művelődését is. Azóta is a Lundi Kulturfórum vezetőségének tagja.

*

Köszönet

Három ünnepet is tartottam ebben az évben. Harmincöt éve aktívan részt vettem és veszek a Lundi Kulturfórum életében, születésnapomat és névnapo-

mat. Már Kolozsváron majd Budapesten a baráti körömmel — Bara Margit, Kovács Apollónia, Lengyel Annamária, Weress Lotti, Takács Anna, Lázár Erzsébet, Kora Ilona, Miklós Erzsébet és lélekben jelen volt Jancsó Adrienn, Török Katalin, Enyedi Sándor.

November 5-én lundi baráti körömmel: Romerius Gyuri, és Milcsi, Paska Otto és Katalin, Bán Róbert és Jutka, Burányi Gyula és Mókus, Borsodi Marika, Póka Viktor. Ugyancsak lélekben jelen voltak Balla Gyuszi és Magdi, Balogh Dezső és Marika, A. Böbe, és Póka Éva. November 6-án családommal ünnepeltem a Gálffy és Vincze családdal. Köszönet Barazsulyéknak, Sárközi Juliának, Takácséknak is.

Hálásan köszönöm, hogy velem ünnepeltetek, és a szép értékes ajándékot a virágcsokrok kíséretében. Romerius Gyurinak külön köszönöm a jó szervezést és a kedves, találó köszöntését. Felejthetetlen volt ez a szép este. Köszönöm mindnyájatoknak.

November 20-án barátnőim társaságában ünnepeltem ismét a Katalin napot: Jelen volt Válóczy Márta, Norland Éva, Lévy Mária, Dagmar Hellstan, és lélekben velem volt Fogarasy Éva, aki akkor Budapesten tartózkodott, Máté Lillák, és talán a Lundi Magyar Kulturfórum vezetősége is.

Így mindenkinek köszönöm, hogy rám gondoltak. Nem utolsó sorban köszönöm az ismerőseimnek és a mindenkor velem együtt dolgozó vezetőségi tagoknak, utánam következő elnököknek, úgy mint Lázár Oszkárnak, Ajtony Lászlónak, Henriksson Katalinnak, Aluuan Gabriellának és Boross Kálmánnak, és a vezetőség tagjainak: Istók Baricz Éva, Habram Mária és Tóni, Bernát Tibor, Fodor Béla, Vincze Mária, Gertrud Eeg Olofsson, Malmros Mária, Dagmar Helstan, Fogarasi Sándor, Csirmaz Anna, Takács Marietta, Paska Otto, Romerius Gyuri, A. Böbe, Boross Katalin, Tar Károly, Wolf Judit és mások. Ha valakit kifelejtettem volna, attól bocsánatot kérek.

Meleg baráti üdvözléssel:

László Katalin

Próbálkozások a lundi művelődés gazdagítására

Az itt következő sorokat nem a dícsékvés szülte. A számvételen túl, inkább a gyarapítás lehetne a célja minden olyan gondolatcserének, amely a lundi művelődés határainak kiterjesztését pásztazza. Kétségtelen, hogy most már van miről beszélnünk. Elindultunk és jól haladunk a lundi magyar társasági élet kialakításában. Mihez képest? A legutóbbi vezetőségválasztás óta? A négy esztendővel előbbiekhöz viszonyítva? Most ne csak erre gondoljunk, hanem elsősorban lehetőségeinkre, amelyek a szerencsésen alakultak. A

főzőtanfolyam, és a vasárnap délelőtti Magyar Óvoda, amit olyan lelkes szülők vezetnek, mint Somainé, Szászné, és Boross Katalin. De lehetőséget kaptunk az Ajtony László által felfedezett lundi bevándorlók rendelkezésére bocsátott rádióban is, ahol immár jó esztendeje minden vasárnap délután 4-5-ig magyarul szól a Tar Károly szerkesztette, és Koós András műszaki segítségével állandósult adás. A városi könyvtárban olyan önzetlen segítőre akadtunk, mint Somi József osztályvezető. Az egyetemen, és

sokfelé másutt is, számos magyar dolgozik, a még magára váró összeházasításunk valószínűleg bizonyítja majd, hogy a városban és a környéken közel háromszáz magyar él. Innen tudósítja a Kossuth Rádiót Garam Katalin, itt tanít Járai János és Wolf Judit, itt van az Ághegy, a skandináviai magyar irodalmi és művészeti lap szerkesztősége. Elmondhatjuk, hogy lehetőségeink a gazdagabb művelődési életre jobbakként, mint másutt Svédországban. Eredményeinket mindezekhez mérve, korán nem nyugodhatunk az elbizakodottság puha párnáin. El kell érünk, hogy rendezvényeinkre ne csak 10-30-an, hanem egyre több ötletgazdag kezdeményező és résztvevő jöjjön el.

Ha nem számítógépén,
www.hhrf.org/magyarliget
címen, hanem nyomtatott
formában óhajtja olvasni a dél-
svédországi magyarok ingyenes
családi lapját, kérjük, hogy a pos-
taköltséget küldje a
PG 404 86 10-2
bankszámlára
és mi postázzuk Önnek a lapot!

MAGYAR
Liget

Péterffy Zoltán videós előadása
(első kép), vidám vacsora (második
kép), a vasárnapi Magyar Óvodá-
ban (harmadik kép), a rádióstúdió-
ban (negyedik kép).

Övergränsen RADIO

LUND INVANDRARFÖRENINGARNAS
SAMARBETSORGANISATION

99,1 FM

Magyar adás:
vasárnap 16:00-17:00
www.lifs.org

Faludy György Malmöben

A Kárpát-medencében, de a nyugaton élő magyarság körében is jól ismert és tisztelt Faludy György.

Kanadában találkoztam vele, először amikor meghallgattam előadását a Torontói Egyetemen. Villon balladáinak átköltésével lenyűgözött.

Torontóban, ugyanabba a társaságba jártunk. Kosaras Pufi, a torontói magyar tévés és lapszerkesztő is ott volt, ha Budapestre jön, mindig felkeresi a Nagy Mestert.

Faludy kalandos élete során megfordult Marokkóban, az Amerikai Egyesült Államokban, Angliában, Olaszországban, Franciaországban és

magyar barátnőmnél, Stefán Évánál.

Stefán Éva és férje Gyula, a nyolcvanas években, elmélyült levelező barátságban volt a Torontóban élő jeles költővel, akinek verseit betéve tudták. A Levelek az utókorhoz című 1975-ben Torontóban kiadott versesköteté-

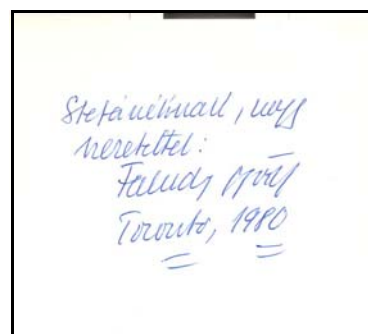
nek szerzői példányát, Faludy György dedikálva küldte számukra. Stefán Éva, vitrines szekrényének főhelyén őrizte a leveleket és a verseskötetet. Nagy értéként mutatta nekem. Mert hogy az is! A XX. század egyik legnagyobb költője Faludy György.

Ideje volna, hogy életműve szerepeljen a magyar tankönyvben! Kitüntetései számosak, de ez lenne az igazi elismerés.

A Kanadai Québeci Bushops Egyetem díszdoktora lett 1983-ban, Kosuth-díjas 1994-ben. Budapest díszpolgára 1996-ban. Aranytollas újságíró 2000-ben. (MÚOSZ 2000) Torontóban 2005-ben, 95 éves születésnapján teret neveztek el róla, lakóháza emléktáblát kapott. Még hosszan sorolhatnánk tragédiákkal, komédiákkal telített izgalmas, színes élete állomásait, elismeréseit...

Faludy negyvennégy évet emigrá-

cióban töltött. 1938-ban Franciaországba emigrált, 1943-45-ig az amerikai hadseregben szolgált. De 46-ban visszatért Magyarországra. A

magyar proletár diktatúra azonban Faludynak sem kedvezett. Koholt vádak alapján a recski internálótáborba hurcolták. Köfejtésen kellett dolgoznia. Recsken is írt. Fejben írt verseit rabtársai is megtanulták.

1953-ban szabadult. Majd az 56-os leverett forradalom után ismét emigrált Londonba. Élt Firenzében és Máltán, majd a kanadai Torontóban.

1989-ben az ősi föld ismét hazahívta.

A Szellemóriás ma is aktív és

termékeny.

És ehhez nem kis mértékben hozzájárul Múzsája, felesége a szép, szőke huszonnyolc éves ifjú Fanny asszony, aki maga is költő, fordító, de gondos háziasszony, sikeres menedzser, koordinátor.

Budapest belvárosában, egy ínycsokor vendéglőben, a Ferenc körüti Gombás Étteremben beszélgettünk - pikáns

táj, a sok szép város, amit láttam. Ha összerakom, nagy, színesen szép képeskönyv lenne. És egyre inkább az a törekvésem, hogy csak az élet szép oldalait lássam, és csak a szépre emlékezzen. És megbecsüljem a kis örömeimet is. Például hetvennyolc éve okoz örömet a cigaretta, és az is több évtizede, hogy se nyáron, se télen nem hordok zoknit, s így szabad a lábam...

emuhús és az emuhúshoz ajánlott fűszeres emubor, zamatos vörösbort mellett. Faludy a 95 éves költőfejedelelem ugyanis szereti az életet, a jó evést, a jó ivást, a szép asszonyt, nemcsak a szellem, hanem a test örömeit is. Szívesen kirándul a jó ízek ösvényein.

- Valójában milyen igazi örömei és szépségek vannak ma az Ön életében?
- A szépség bennem van. A sok szép

Utánozva a Nobel-díjas Einstein Albertet, a modern fizika egyik legnagyobb alakját, a relativitás elmélet kidolgozóját, akinek előadásait hallgattam Berlinben, 1945-ben csikos nadrágban, fekete lakkcipőben mezítláb tartotta előadásait...

- Hogy talált rá Kovács Fannyra?

Bemutatta nekem a verseit. Kedves volt. Még virágot is hozott. Először tiltakoztam az érzés ellen, de megsze-

rettem, beleszerettem.

- És Ön, Fanny! Nem félt fiatal életét hozzákötni a nagy múltú, nemzetközi hírű költőfejedelelemhez?

- Életem legboldogabb időszakának érzem, hogy vele, mellette élhetek.

- Mi házassági szerződésük alapja, ars poeticája?

- A szeretet, az együttgondolkodás. A korkülönbség és minden látszólagos ellentét ellenére, tiszta szívből szeretjük egymást.

- Mindketten költők. Hogyan látják, hogy látja Faludy György a költészet szerepét a mai rohanó világban, illetőleg Magyarországon?

- A XIX. , s a XX. században a magyar költészetnek politikai szerepe volt. Petőfi, Vörösmarty, Ady ostromozták a fennálló rendet. A szovjet diktatúra idején én Sztálin 70 éves születésnapjára írtam verset a diktátor ellen. Ma a költészet nem igen figyel a politikára. A pénzt hajszoló világ pedig nem ér rá verseket olvasni.

- Faludy György világpolgárnak is nevezhető. Miért tért vissza újra és újra Magyarországra?

- Egyszerű: Magyar költő vagyok.

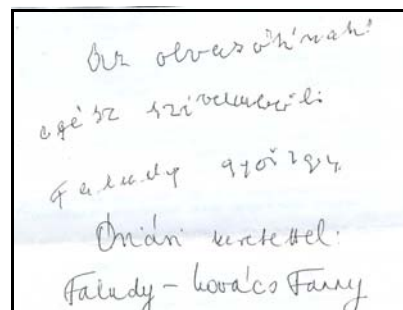
- Melyek további tervei?

- A Pokolbéli vígnapjaim című önéletrajzi művemet folytatam, és kiteljesítem életrajzomat 2004-ig.

- Mit üzennek a skandináv magyar olvasóknak?

- Bár nehéz, de tartsák meg, őrizzék meg magyar nyelvüket, magyar kultúrájukat. Azt a magyar irodalmat, amire méltán büszkék lehetnek, büszkék lehetünk.

Szalontai Éva

Kéziratuk:

Az olvasóimnak egész szívemből:

Faludy György

*

Óriási szeretettel:

Faludy-Kovács Fanny

HÍREKHÍREKHÍREKHÍREK

* Október 9-én, az oslói Magyarok Baráti Köre (MBK) szervezésében, Kertész Judit, a Polar Kiadó társtulajdonosa tartott előadást a "Norvég irodalom magyarul" címmel. Ebben áttekintést nyújtott az utóbbi 130 évben megjelent magyar fordításokról.

Az előadást követő kiállítás megnyitó beszédet Krausz György nagykövet tartotta. Az Országos Széchenyi Könyvtártól, az oslói Deichmanske könyvtárból, valamint magánszemélyektől kölcsönzött könyvek október 31.-éig voltak láthatók egy oslói fiókkönyvtárban.

* A Norvég-Magyar Egyesület és a Magyar Köztársaság Nagykövetsége október 23.-án, a magyar forradalom és szabadságharc 49. évfordulója alkalmából emlékünnepeket szervezett Oslóban. Az est ünnepi beszédei mellett irodalmi részleteket hallhattunk Arnulf Øverlandtól, George Orwelltől, s komolyzenei betéteket Henryk Wieniawski műveiből. Fellépett Per Bleikelia színművész, Piotr Janowski hegedűművész, Wolfgang Plagge zongoraművész, és Emilie Holmen, Fredrik Paasche dráma szakos diákok.

* A NAPÚT – Irodalom, művészet, környezet – folyóirat októberi

számában norvég kortárs alkotók antológiája kapott helyet. Azok az írók, költők kerültek az összeállításba, akik 1960 és 1970 között születtek. Ezt az összeállítást korábban két antológia előzte meg. A könyv alakban is megjelent, 1980 után születettek antológiája, s a Nagyvilágban megjelent 1970-1980 között születettek.

Október 24.-én a budapesti Alexandra Könyvesházban e lapszám bemutatójára került sor, amit megtisztelt a Norvég Királyság újonnan kinevezett nagykövetségének. Jelen voltak a prózaszövegek fordítói – Gangl Orsolya, Kőszegi Dóra, Kunszenti-Kovács Dávid, Szanyi Ágnes –, valamint VIRTUÁLISAN Kovács Ferenc, az antológia összeállítója, a bevezető esszé írója, a versek fordítója. Ugyanis Oslo és Budapest között az Interneten keresztül "élő adás" volt kamerákkal, mikrofonokkal, hangszórókkal. A maga nemében ez volt Európa első ilyen jellegű író-olvasó találkozója.

* Az október 28.-i Irodalmi Teadélután egyik vendége Pregitzer Fruzsina színművésznő volt, aki az "Uram, nem látta Magyarországot?" című önálló estjéből mondott részleteket. Az oslói nagykövet rezidenciáján beszélgetéssel zárult az est, ahol a háziasszony Krausz Judit és a beszélgetést vezető Kovács Ferenc a határon túli "szolgáltatokról" kérdezte a másik vendéget, Vraukoné Lukács Ilona könyvtárost.

* November 5.-én az oslói Magyarok Baráti Köre (MBK) rendezésében Bartók Béla halálának 60. és József Attila születésének 100. évfordulója alkalmából "...A SEMMI ÁGÁN..." címmel emlékestet tartottak az oslói Színházi Múzeumban. Közreműködött Korhecz Imola előadóművész és Érdi Tamás zongoraművész.

* November 9.-én az Irodalmi Teadélután keretében az aradi Irodalmi Jelen című folyóirat mutatkozott be. Az oslói magyar nagykövet rezidenciáján zajló sorozaton Kovács Ferenc kérdéseire Böszörményi Zoltán író, laptulajdonos, főszerkesztő, Pongrácz Mária író, szerkesztő, valamint Nagyálmos Ildikó költő, megbízott szerkesztő válaszolt. Mindhárman részleteket olvastak fel a közelmúltban megjelent új kötetükből.

* November 19.-én került sor a hagyományos Katalin –bálra, amelyet az oslói Magyarok Baráti Köre szervezett. A nagysikerű esten jókat ehtettek, táncolhattak, mulathattak a megjelenetek.

* November 30.-án újabb Irodalmi Teadélután volt Oslóban Krausz György nagykövet úr rezidenciáján. Dr. Borka László tartott diavetítéses előadást "Káosz vagy rend van a világban?" címmel.

* December 3.-án az oslói magyar Filmklubban a III. résszel folytatódott

a Makk Károly filmrendező munkásságát bemutató sorozat. Kovács Ferenc előadó az I. részben az 50-es évekkkel, a II. részben a 60-as évekkkel ismertette meg a látogatókat. Legutóbb Makk Károly 70-es években készült filmjei kerültek terítékre. Ebben a periódusban született eddigi életművének egyik legsikeresebb alkotása, a Déry Tibor két írásából készült SZERELEM című film. A házigazda: Dávoti Barna.

Szerkeszti:

Kovács Ferenc
ferenc.
kovacs@media.uio.no

Böszörményi Zoltán, Nagyálmos Ildikó, Pongrácz Mária és Kovács Ferenc

KARÁCSONY DÍSZBEN

Korábban karácsonykor Magyarországon koronafát öltöztettek díszruhába. Cifra papírral bevonták az ágakat, a tűskékre pedig rászúrtak almát, fügét, diót, aszalt szilvát, szentjánoskenyeret, mézeskalácsfigurákat. A fenyőfaállítás kultusza német földről érkezett hazánkba valamikor az 1800-as években. Akkor még papírból készítettek díszeket az ajándékokkal együtt asztalra helyezett kis karácsonyfákra. Minden gyerek külön, saját karácsonyfát kapott. Vachott Sándorné *Rajzok a múltból* című írásában beszámolt arról, hogy Petőfi Sándor 1844-ben náluk töltötte a karácsonyt. A karácsonyfán papírcsillagok voltak, a parányi ajándékok pedig a neves Kugler Henrik cukrász készítményeiből álltak. Vajon honnan származik a karácsonyfáink jellegzetes díszé, a szaloncukor? Bármennyire is hihetetlen, de magyar találmány, igazi hungarikum. Elsőként Dobos C. József könyvében találunk recepteket a szaloncukor készítéséről. A századfordulón Gerbeaud Emil kezdeményezésére kezdték meg a szaloncukor nagyüzemi gyártását, mivel korábban a háziasszonyok otthon, titokban készítették a cukrokat. Amikor a gyerekek elaludtak, selyempapírba, később pedig csillogó papírba csomagolták. Ezt Jókai Mór nevezte el szaloncukorkedlinek, aminek későbbi neve a szaloncukor lett. Érdekes, hogy ez az édesség nem terjedt el a nagyvilágban.

A szépen feldíszített fához jóízű vacsora is tartozik. Nézzük most néhány aránylag gyorsan elkészíthető finom falat receptjét. Előételként fogyasszunk igazi téli csemegét.

Megtisztítunk és cikkekre vágunk

Sütőtök baconnal

600g sütőtököt. Enyhén megsózzuk, borsozzuk és meghintjük őrölt korianderrel. A tökgerezdekre 1-2 zsályalevelet teszünk, és betekerjük egy szelet baconnal. Készen vásárolható fűszervajat felmelegítünk egy serpenyőben, és a tökszeleteket készre sütjük.

Igen kitűnő és ünnepélyes az alábbi

leves.

1dl száraz fehérborban és 5dl

Lazachableves

halalaplében felteszünk főni apróra vágott 200g lazacot, 2 kisfej hagymát, fél százzellert, 1 sárgarépat, egy kis tárkonyt és egy csipetnyi sáfrányt. Mikor a zöldség megpuhult, az kb. fél óra, rúdmixerrel összeturmixoljuk, ha kell még szitán is átszűrjük. Ezután sóval, borssal fűszerezzük, végül 50g hideg vajat keverünk bele, hogy habos legyen. Levesbetétként apróra vágott füstölt lazac kockákat vagy blansírozott édeskömény csíkokat tehetünk bele. Sőt, tálalhatjuk rétesvitorlával is, ami úgy készül, hogy durva tengeri sóval megszórjuk a háromszög alakú vitorlára formázott réteslapot, amibe hurkapálcikát szúrunk, majd megsütjük, és végül egy főtt burgonyakarikával a levesbe állítjuk.

Egy egész pulyka csak akkor készíthető, ha az asztalt sokan ülik körbe. Ha kevesen vagyunk, akkor a csirke is ünnepivé varázsolható.

Meghámozunk 4 körtét úgy, hogy a

Töltött csirkemell

szárukat meghagyjuk. Az aljukról egy vékony csíkot levágunk, és onnan kiindulva kikaparjuk a magházát. 5dl vörösbort 2 evőkanál cukorral felforraltunk, a körtéket félig megpároljuk benne, majd ebben a pácban hagyjuk kihűlni. 200g puha aszalt szilva, 15 szem koriander és 2 babérlevél keverékére 2 dl körtelevet merünk, és tűzre tesszük. Addig forraljuk, amíg a leve el nem fő, a fűszereket kivesszük, és ha kihűlt, belekeverünk 40g vajat, 1 tojást és 2 evőkanál zsemlemorzsát. Felszúrunk 4 fél csirkemellet, és ezzel a keverékkel megtöltjük, lisztben megforgatjuk, majd serpenyőben, margarinon megsütjük. Figyeljünk arra, hogy fele ideig befedjük. Párolt vadrizspogácsával, a vörösbors körtével és annak besűritett levével tálaljuk.

250g rizs és vadrizs keverékét a

Vadrizspogácsa

szokásos módon elkészítjük, majd egy tálba téve hozzáadunk 100g frissen reszelt parmezánt, 130g Filadelfiát (ha van, házikészítésű tehéntúrót), 100g felaprított

új hagymát, 2 tojást. Sózzuk, borsozzuk és jól összekevejük. Egyforma gombócokat formálunk belőle, és olajban 2-3 perc alatt ropogósra sütjük. Egy jó salátával önálló vacsorának is megfelel.

Ünnepi desszertként általában édes süteményt, beigli, tortákat szolgálunk fel, de gondoljunk azokra is, akik nem szeretik az édeset, ezért kedvükért készítsük az alábbi.

Ez a tészta azért is jó, mert mindig

Sajtos csiga

előző este kell összeállítani és másnap frissen sütni. 150g margarint, 250g lisztet, 1 mokkáskanal sőt, 1 kávéskanal sütőport elmorzsolunk, majd annyi (kb 1 dl) langyos tejet teszünk hozzá, hogy jó állagú tészta legyen belőle, majd a hűtőben pihentetjük addig, amíg elkészül a töltelék. 150g margarint és 150g reszelt sajtot 1-1 mokkáskanal sóval és piros paprikával sima krémmé keverünk. A tésztát három részre vágjuk és egyenként vékony, hosszukás téglalap alakúra nyújtjuk. A krémmel megkenjük, szorosan feltekerjük és a három rudat külön-külön alufóliába csomagolva, másnapig hűtőszekrényben pihentetjük. Sütés előtt éles késsel 3-5mm-es vastagon felszeleteljük. A tepsit margarinnal megkenjük, és a csigákat ráfektetjük. Előmelegített sütőben kb. 200 fokon aranyárgára sütjük. Figyeljünk rá, mert hamar, kb. 8 perc alatt elkészül.

Mindenkinek kellemes készülődést kívánok, és remélem egy-egy ötlettel segített az ünnepi menü összeállításában.

Nádasdy Farkas Irén

„Az iskolák fölöttébb szükséges voltáról”

A nyugati régiókban talán Svédországban mondható jónak az anyanyelvi oktatás, de az Európai Unióban jobb is lehet. Mert kell! Erről indítunk most véleménycserét. Nevelők, szülők tanulságos hozzászólásait várjuk és reméljük.

A magyar anyanyelvi és nemzeti-önazonosság-megtartó, önazonosság-építő stratégia kidolgozásának a MNYKNT-AK 2005-2010 közötti programjának kialakításához Komlós Attila által készített dolgozatban helytálló az a megállapítás, miszerint „az elmúlt két évtizedben felduzzadt skandináviai magyarság friss érdeklődéssel és igénnyel fordul anyanyelvi és kulturális identitásának megőrzése érdekében hazai, magyarországi támogatások felé, a fiatalok körében újabb lendülettel dolgozik, s láthatólag komoly eredménnyel.” Itt kell megjegyeznünk, hogy a nyugati régiókban élő magyarok vonatkozásban semmit sem változott az a felfogás, miszerint ők nemzeti-önazonosság-megtartó munkájukat önerőből kell, hogy végezzék. Ez igazságtalanul vonatkozik az erre fordítandó anyagi és szellemi lehetőségeikre is. Ideje volna eloszlatni azt a téves felfogást, hogy a nyugaton élő magyarok, az otthoniaknál valamivel jobb anyagi körülmények között, a maguk erejéből képesek megoldani anyanyelvük és hagyományaik ápolásának sokoldalú feladatait. Számos magyar egyesület, művelődési kör, klub tagságának folyamatos gondja, hogy a hazai műveltséghez való felzárkózódás mikéntjére választ keressen. Eredményeik számosak. De éppen szorgos igyekezetük és a gyakran felhorgadó „nem lehet” ismétlődése láttatja velük ennek a fontos munkának a hiányoldalait is. Például a nyugati régiókban végzett anyanyelvi oktatásban:

A Svédországban folyó anyanyelvi oktatás színvonalának javítása olyan közérdek, amely nemcsak a nagyobb és sokoldalúbb anyagi ráfordítást, hanem jobb szervezési megoldásokat és mindenekelőtt **a haza éltető figyelmét** sürgetik.

A Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága kiemelkedően fontos feladatának tekinti a magyar nyelv megőrzését, ápolását. Ezért eddigi hasznos tevékenységének folytatásaként, az anyanyelv szabad használata alapvető emberi jogára hivatkozva, olyan hosszú távú stratégia kidol-

gozásának szükségességét javasolja, amely az anyanyelv zavartalan elsajátítását a jövőben is biztosítja a családban és a közösségi intézményekben, tehát az oktatási intézményekben is, a politikai, a kulturális és az egyházi élet valamennyi fórumán és a közélet minden területén.

Tudatában vagyunk annak, hogy a magyarság nyelvi közösségre alapuló lelki és kulturális közösség. Függetlenül attól, hogy hol élnek azok, akik politikai, vallási és állampolgársági különbözőségeik ellenére, a történelem során eltérő állami keretekbe kerülve, ezt a nyelvi közösséget vállalják, joguk és egyben önként vállalt kötelességük, hogy megfelelően, tehát fokozatosan magasabb szinten elsajátíthassák, ápolhassák a magyar nyelvet.

A Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága létében hordozza azt a magyar politikusok által is több ízben megfogalmazott igényt, hogy tizenötmilliónyi magyar érdekében kell cselekednie. Az innen kiinduló gondolatsornak el kell jutnia ahhoz, hogy az anyaország és a Kárpát-medencei magyarságon túlmenően, a nyugati régió szórványáiban élő magyarságnak az anyanyelvi és hagyományörző gondjait is felvállalja.

Az eddig nyugati régióknak nevezett tevékenységi terület Magyarországnak az Európai Unióba való belépésével megszűnt, külön területként szükséges kezelni az anyaországon kívül, az Európai Unió más országaiban élő magyarok anyanyelvi és sajátos művelődési gondjait.

A magyar nyelv európai nyelv, az Európai Unió egyik hivatalosa nyelve.

Ebből következik, hogy a Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társaságának hatáskörébe tartozik a világ bármely részében élő magyarok anyanyelvének és kultúrájának megőrzése és gyarapítása, különös tekintettel az anyaországra, a Kárpát-medencében élőkre, és az Európai Unió országaiban megtelepedettekre is. Ez utóbbiakkal kapcsolatban hangsúlyoznunk kell, hogy Magyarországnak az Európai Unió tagjaként, és ezen belül az Anyanyelvi Konferenciának nemcsak a lehetőségei, hanem a jogai és kötelességei is megnövekedtek, amelyeknek érvényt kell szereznie áldásos tevékenységének folytatására, kiterjesztésére.

A Barcelonában, 1996-ban a Nyelvi

Jogok Világkonferenciája által elfogadott Nyelvi Jogok Egyetemes Nyilatkozata alapján, a magyar nyelvet beszélők többségének nyelvi korszerűsödése olyan államokban folyik, amelyek az európai közösséghez tartoznak, idegen szavainkat a velük folytatott társas kapcsolatokból, eredményes nyelvi együttműködésünk révén nyerjük, és a nyelvhasználatnak az egyének szabad cselekvése eredményeképpen hasznosítjuk, de ugyanakkor lehetőséget kell teremtenünk arra, hogy a világ bármely részén élő nyelvtársaink a magyar nyelv magasabb szintű változatait is elsajátíthassák. Ebben az iskolai oktatásnak, a közösségek anyanyelvi nevelésének és a tömegközlésnek rendkívüli a felelősége. Nemcsak a magyarországi és a Kárpát-medencei magyar iskoláknak, hanem az unióbéli régiókban működőknek is feladatuk, hogy elősegíthessék a különböző régiókban élőknek az anyaországi magyar nyelvközösséghez való szorosabb kapcsolódását, önazonosságuk erősítését.

A nyugati és az unióbéli szórványokban folyó anyanyelvi oktatás felületes vizsgálatából is kikövetkeztethető, hogy színvonala elmaradt a hazai iskolákban folyó munka színvonalától, nehezen felel meg a mai követelményeknek, a szülők elvárásainak. A nyugati régiók magyar iskoláinak a munkájába közvetlen beleszólása nem volt, nem is lehetett a magyar szakembereknek, de az unióbéli régiókban folyó oktatás színvonalának emelése érdekében, az EU parlamentjében és a különféle szerveződésekben, bizottságaiban tevékenykedő magyar képviselők és tisztviselők segítségével, megtalálhatják annak a módjait, hogy az uniós országokban élő magyarok anyanyelvi oktatásának és művelődésének, az eddigieknél hatásosabb segítői legyenek. Elképzelhető, hogy az uniós országok közös egyetértésben oldják majd meg a maguk anyanyelvi oktatásának szakmai és szervezési kérdéseit az unió minden államában, és ezzel az eddiginél magasabb minőségi színvonalra emelik országukban a különféle nyelvek, más uniós országokban

pedig, a saját nyelvük oktatását. Nem tűnik elfogadhatatlannak az a felfogás, miszerint a magyar anyanyelv tanításának szakkérdései a magyar szakminisztérium illetékességi körébe tartoznak. Ennek a szemléletváltásnak nem lehet gátolója a mások belügyeibe való be nem avatkozás elve, hiszen a felek közös érdekében a szövetségi országban történik, és mindenütt a színvonalas nyelvtanulást, a művelődést szolgálja.

Meggyőződésem, hogy a Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága, a megfelelő hazai és nemzetközi fórumokon érvényt szerezhet ennek a közérdekű felfogásnak.

A Svédországban élő bevándorlók anyanyelvi oktatásának lehetőségei adóttak, és az utóbbi években bevezetett korlátozások ellenére is jónak mondhatók, hiszen állami támogatással, a szülők kifejezett kérésére, az iskola keretein belül, heti rendszerességgel anyanyelvi oktatásban részesülhetnek a magyar nyelvet elsajátítani óhajtó tanulók. Az anyanyelv tanulásának jogát elismerve, iskolánként különféle módon, különféle szabályokhoz igazodva történik az anyanyelvi oktatás. Van, ahol létszámhoz kötve, legalább öt anyanyelvén tanulni óhajtó gyerek részvételével történik az oktatás, máshol egyetlen tanuló számára is hetenként egyszer, egy órára, külön helyiséget biztosítanak, ahol a tanuló az iskolák között ingázó tanítójával rendszeresen tanulhatja anyanyelvét.

De a svédországi megkülönböztetett lehetőségek figyelembevételével sem lehetünk elégedettek az uniós országokban folyó anyanyelvi oktatás színvonalával, keresnünk kell a módját annak, hogy miképpen javíthatnánk a nyugati régiókban a magyar nyelv nem csupán idegen nyelvként való tanítását, anyanyelvünk ápolását. A világszerte megállapított második és főként harmadik generációs anyanyelvfelejtést kellene jobb, színvonalasabb anyanyelvi oktatással megelőznünk, legalább a legutóbbi időkben, a nyugati országokban a nyolcvanas évektől megtelepedt magyarok között.

Az anyanyelvi oktatás színvonalának alakulását az Európai Unió országaiban többek között a következők befolyásolják:

- A tanulók különféle nyelvi és anyanyelvi környezetben élnek, családjukban más és más színvonalon beszélnek anyanyelvüket, vagy alig beszélnek anyanyelvükön, amiért tanításuk több-

nyire egyénenként változó színvonalon történhet, előrehaladásuk az elsajátítandó anyagok tanulásában, az anyanyelvre szánt rövid időben (általában heti egy óra) vonatott, a gyakorlásra szánt idő függvényében egyénenként változó eredményességű. Az egyénekre szabott oktatási módszerek eredményessége a tanulók családi helyzetétől, a szülők tudatos két- vagy többnyelvűsége törekvésétől, igényes vagy igénytelen anyanyelvhasználatától, a megengedő vagy elnéző kevertnyelvűségtől, az oktató kitartó, aprólékos munkájától függően alakul.

- A nyugati régiókban folytatott anyanyelvi oktatás a családban, a szülőknek az anyanyelvi oktatás fontosságáról, hasznosságáról és szükségességéről való meggyőzésével kezdődik, és akkor vezet a tanulók oktatásában is kimutatható eredményességre, ha az anyanyelvet oktató a felnőttek nevelésében is elége jártas, ha erre is folyamatosan gondot fordít. Ebben nagy segítségére lehetnek azok a magyar egyesületek, baráti társaságok, klubok, amelyek a magyar művelődés tudatosan szolgálják. Az anyanyelvi oktatás színvonalán is megmutatkozik, ha a magyar társasági élet szervezetlen, ha nem céltudatosan művelődésközpontú és hagyományörző.

- Az anyaországtól távol élő magyar nyelvet tanítók és tanárok nagy része kevésbé képzett, akad közöttük szép számmal képzetlen, a pedagógiában járatlan, aki a magyar nyelvtanításhoz szükséges sajátos tudást nehezen pótolhatja, a magyar oktatás és nevelés folyamatosan megújuló módszereiről nehezen vagy egyáltalán nem szerez tudomást, tapasztalatcserék hiányában magára utalt, tárgyi és nevelői módszerei, ha voltak is, fokozatosan megkoptak.

- A nyugati régiókban a magyar nyelvet tanítók munkájuk színvonaláról maguknak és a szülőknek adnak, vagy adhatnak számot. A tanulók képességeit időnként felmérhetik, de munkájukért többnyire csak maguknak felelősek. Munkájuk érdemi részének ellenőrzését megfelelő szakember hiányában a befogadó ország iskolai előjárói, tanügyi szervei, tanfelügyelői, iskolaigazgatói, elsősorban nyelvi okokból, nem vállalhatják. Ez az áldatlan helyzet – tisztelet a kivételeknek – fokozatosan érdektelenséget, színvonalatlanságot, tessék-lássék munkát eredményez az anyanyelvet oktatók körében.

- Nincs kidolgozott tanterv, igényterv a nyugati szórványban élők elemi és a gimnáziumi magyar oktatására. A magyar nyelvet idegen nyelvként is, a vegyes házasságokban kialakult nyelvi szinten, és anyanyelvként is, más és más módon lehet, és kellene tanítani. Ehhez iránymutató tantervekre, tanterv-modellekre volna szükség országonként, az illető ország sajátosságainak és a tanulók családi hátterének figyelembevételével. Nem beszélhetünk színvonalas anyanyelvi oktatásról ott, ahol a magyar nyelvet, a magyar irodalmat, a történelmet, a földrajzt és más tantárgyakat oktatók nem ismerik, vagy nem gyakorolják a tanterv szerinti iskolai munkát.

- A megfelelő elemi-, és gimnáziumi tankönyvek és munkafüzetek hiányában az anyanyelvi oktatás színvonalatlan. Az anyanyelv tanulására fordított idő rövidsége miatt szükséges volna a legkorszerűbb és leghatékonyabb taneszközökre.

- Hiányzanak a szülőket eligazító, a tanítókkal való együttműködésre szoktató kézikönyvek, segédkönyvek.

A hiányok felsorolását az oktatásban járatos szakemberek bizonyára még hosszan folytatnák.

Itt az ideje annak, hogy a mindenkori magyar kormányok, az oktatási minisztérium hatáskörébe utalják a nyugati szórványban, ezen belül az Unió országaiban élő és munkálkodó magyar oktatók gondjainak megoldását. Első lépésként szakavatott felmérés alapján elemezni kellene a nyugati régiókban anyanyelvüket tanulók sajátos helyzetét, sajátosságaikat, a tanítók sajátos munkáját, felkészültségüket, továbbképzésük lehetőségeit ahhoz, hogy a különleges körülményeknek megfelelő munkájukat eredményesen végezhessék. Az anyaországi tanügyi szakemberek által kidolgozott tervek, módszertani ajánlások elkészítésére fordított anyagiak jelentenék a nyugati régiókban tanítóknak a régen várt, remélt és valós segítséget.

Külön figyelmet érdemelne az a gondolat, miszerint az Európai Unió országaiban végzett anyanyelvápoló munka sikere, nemcsak az anyaország anyagi támogatásától, hanem elsősorban, a szerény anyagi ráfordítással megoldható szakmai irányítástól, a tartós szakmai kapcsolattartás szerveztségétől, a kitartó erkölcsi támogatásától függ.

Az egyszerű logikai gondolkodás

alapján feltételezhetjük, hogy az európai Unió összes országának egyaránt fontos, hogy saját nyelvük tanítását nemcsak országuk határain belül, hanem az európai közösség minden államában a lehető legmagasabb színvonalon oktassák. Ennek legcélravezetőbb módja az lenne, hogy ha az országok tanügyi szervei maguk is elősegítenék, támogatnák és ellenőriznék nemzeti nyelvük tanításának körülményeit. Nyilvánvaló, hogy az oktatás szakembereinek együtt kellene kidolgozniuk az uniós országokban azokat az érvényes szabályokat, amelyek alapján a színvonalas anyanyelvi oktatás kereteit meghatározzák, gyakorlatát közös megegyezéssel beindíthatják. A közös érdek alapján, a kölcsönös felelősséggel kialakított gyakorlatban, természetessé válhatna például az, hogy a magyarországi francia tanítás színvonalát a francia tanügy, a franciaországi magyar tanítást pedig, a magyar tanügy felügyelné, biztosítaná, pallérozná. Szüleink és nagyszüleink idejében, a különféle tanár-cserék intézményesített formáin kívül gyakori és természetes volt az európai országokban, az idegenből érkező, különféle nyelvtanárok alkalmazása. Jelenlétüket és hasznos munkásságukat magától értetődőnek tudták mindenfelé. Hasonló elfogadtatásra számíthatunk az intézményesített laza, vagy akár a minisztériumi kapcsolatokkal szorosan kialakított, a nyelvoktatást felsőfokon szolgáló, európai egyezmény létrejöttékor is.

Jelen dolgozatunkban, e folyamat javasolt kezdetén, csak arra vállalkozhatunk, hogy a svédországi magyar szórványban, néhány itt tanító látteleetének és véleményének továbbításával, bepillantást nyújtsunk az iskolai magyar oktatásba, azon célból, hogy a Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társaságának a figyelmébe ajánlott - a megfelelő szervekhez továbbítandó, megvalósításáért kitartó közbenjárását segítő - gyakorlati javaslatunkat szükségszerűen alátámasszuk. (A véleményeket lásd a mellékletben.)

Javaslatunk pedig, röviden fogalmazva, a következő:

1. A Magyar Oktatási Minisztérium tapasztalt pedagógusai „tanfelügyelői” (a megnevezés ellen

máris tiltakoznak az eddig elszámolással senkinek sem tartozó tanítók, mert nem a tanácsadót, a tapasztalatokat egyik helyről a másikra átvivő segítő, hanem a felelősségre vonót, a büntető fennebbvalót látják), **a szükséges időközökben, mérjék fel a nyugati szórványban folyó anyanyelvi oktatás körülményeit. Látogatásaiknak lényege legyen a hasznos tapasztalatcsere, az anyanyelvi oktatás időszerű kérdéseinek ismertetése, gyakorlati bemutatása.** (Ennek lehetetlenségét hangsúlyozzák a mindenféle változtatást ellenzők, mert szerintük, a svéd iskola ügyeibe például, nincs és nem is lehet beleszólása az országon kívüliek.)

2. A magyar kormány diplomáciai úton igyekezzék elérni, hogy az Európai Unió országaiban, hogy a befogadottak anyanyelvi oktatásának megfelelő szintjét az anyaországok illetékesei, kölcsönösen biztosítsák, ellenőrizzék és szavatolják. A magyar tanítás színvonaláért felelős Oktatási Minisztérium engedélyezze és ellenőrizze a magyar nyelvet oktatók képzettségét, és az anyaországi magyar oktatás részeként gondoskodjon az oktatók sajátos továbbképzéséről az illető országban élő magyar származású oktatók anyagi helyzetének figyelembevételével.

Javaslatunk szakavatott és részletes kidolgozása szakemberekre tartozik.

Összefoglalás

Svédországban a magyar anyanyelvi oktatás a szülők kérésére különórákon történik és mindenütt része a svéd nyelvű oktatási folyamatnak. Országos összesítésben több mint ötven oktató végzi ezt a munkát, a hiányzó statisztikai felmérés helyett elégedjünk meg azzal a megállapítással, hogy a magyar nyelvet oktatók képzettsége többnyire hiányos, a befogadó ország oktatási intézményei különféle, az anyanyelvi oktatásra jelentkezők közül képzetlen magyar tanítókat is alkalmaznak.

Az évezred indulásakor a Svédországi Magyarok Országos Szövetsége által létrehozott és Lázár Oszkár, lundi egyetemi tanár által betegsége beálltaig vezetett **Anyanyelvünk Alapítvány** a tanítók továbbképzését magára vállalva, a távoktatásra is tervet dolgozott ki, és könyvsorozatot indított, amelynek első darabja a Tar Károly által gondozott

Vallomások az anyanyelvről című füzet volt.

Az alapítvány anyagi gondokkal küszködve nevet változtatott, majd felbomlott. A helyébe alakult és tagsági díjra épített anyanyelv-ápoló **Órszavak** nevű egyesület haladoklik, ténykedése megszűnőben van, legutóbbi találkozásukon mindössze hárman vettek részt. A Svédországban magyart tanítók szakmai színvonalára jellemző az a tény is, hogy csak néhányukat sikerült meggyőzni a svéd-magyar zagyvanyelv visszaszorítása érdekében, a **Magyar Liget** című dél-svédországi magyarok családi lapja által indított **Svédországi magyarító szószedet** összeállításában a szerkesztővel való együttműködésre. A Tar Károly szerkesztette szószedet végül is Molnos Angéla, a Debrecenben őt kiadást megért **Magyarító könyvecske** szerzőjének, és magántámogatások segítségével 2004-ben megjelent.

Valóban kiemelkedően eredményes oktatói és nevelői munkát a Stuber György által vezetett stockholmi hétfégi iskola, és a göteborgi László Patricia magyar tanár által kezdeményezett **Tavaszi szél** kiskolák csoport végez Svédországban. (A hétfégi magyar iskolák elterjesztése volna az a járható út, amely önkéntes előadóival és nevelőivel, a sűrűsödő anyagi nehézségek ellenére eredményessé és kedvelté tehetné a nyugati szórványban az anyanyelv-ápolást. Ennek támogatására kellene megnyerni az Ághegy című svédországi magyar irodalmi és művészeti lapfolyam alkotóit és azokat a vendég-értelmiségieket, akik egyre növekvő számban, évekig itt dolgoznak, kutatnak és a Magyar Köztársaság Svédországi Nagykövetsége segítségével alakult Peregrinus klub tagjait.)

A svédországi, az Európai Unióban, és általában a nyugati régiókban élő magyarok anyanyelvi oktatásának színvonalán a Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társaságának kezdeményezésével és közbenjárásával, rövidtávon, egy a szakminisztérium által alakított felmérő- és tanácsadó szolgálatot végző pedagógus csoport tagjainak rendszeresített látogatása segíthetne. Utaztatásuk költsége busásan megterülne a nyugati régiókban végzett

anyanyelvi oktatás minőségi mutatóiban. Svédországban a vendég „tanfelügyelők” mindenütt a svédországi magyarok harmadiköt egyesületének, és az itt magyarul tanítóknak a vendégszeretetét élveznek. De az egyetemi kapcsolatokban küldött, és különféle ösztöndíjakkal huzamosabb időre itt tartózkodó doktorandusok is kaphatnának a nyugati régióban végzett magyar oktatást felmérő és segítő megbízatást.

Hosszú távú megoldásként, megfontolásra ajánlom az Európai Unióban kivitelezhető nyelvi igényességet célzó, a nyelvi oktatás színvonalát növelő, kölcsönös felelősség kialakítását, mielőbbi gyakorlati bevezetése szabályainak kidolgozását.

Apáczai Csere Jánosnak „Az iskolák fölöttébb szükséges voltáról és a magyaroknál való barbár állapotuk okairól” mondott igazságait most, éppen háromszázötven esztendő múltán is, érdemesnek, és nagyon is szükségesnek tartom – újra és újra ismételnünk.

Lund, 2005. október 20.

Tar Károly

A szerkesztő megjegyzése és kérése:

A szerző eljuttatta a nyugati régiókban, a magyar anyanyelv tanításának gondjairól szóló írását a Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társaságának, ahonnan megkapták a Társaság választmányi tagjai is, hogy reményeink szerint a Társaság következő évre készülő tervében hangsúlyozottabban szerepeljen a nyugati szórványban élő magyarok ilyen irányú önmegtartó igényeket támogató anyaszerzési segítség.

Az iskoláztatás kérdése olyan közérdekű ügyünk, amely érdemi vitát igényel és érdemel. Máris hozzászólásnak vesszük azt a Stuber Györggyel a Lundi Magyar Rádióban folytatott több mint félórás beszélgetést, amely a stockholmi Hétvégi Iskola követésre méltóan gazdag és gyümölcsöző tevékenységét ismertette (összefoglalóját, a Stuber György által a Svédországi Magyarok Országos Szövetségének lapjában a Híradóban korábban megjelent írásának főbb mondandójával együtt következő lapszámunkban közöljük).

Ugyancsak akkor kerül olvasóink elé Boross Katalin magyar tanárnőnek, oktatási tapasztalatiban gazdag, a szerkesztőségbe érkezett írása, valamint számos már tanító és szülő az eddigi gyakorlatot elemző és a lehetőségeket latolgató írása, amelyekhez hasonlókat olvasóinktól is szívesen és köszönettel várunk.

Lovagok, lovagrendek

Mit kell tudni a Magyar Kultúra Lovagja címről?

A címet a Falvak Kultúrájáért Alapítvány 6/1998. számú határozatával a millenniumra készülődés jegyében 1998. október 10-én alapította. Az Alapítvány hosszú távú célja, hogy tudatos menedzseléssel ezen elismerés a civilszervezetek legmagasabb elismerési formája legyen. A cím a művészi teljesítmény mellett elismeri az irodalmi és a közművelődési teljesítményt. A köszönet jele a magyar kultúrát támogató "művészetbarátoknak", támogatóknak, szponzorok, és politikusoknak. Le-

hetőséget ad hazai és külföldi személyek elismerésére, akik a magyar kultúra népszerűsítését, művészek alkotási, bemutatkozási feltételeit segítik elő. Adható kultúraszervező életműért. A Magyar Kultúra Lovagja cím „postumus” is adományozható. Az elismert személyek lovagias teljesítményének megkülönböztetése céljából - a Magyar Kultúra Lovagja cím mellett - adományozzák az Egyetemes Kultúra Lovagja és a Magyar Kultúra Apródja címet.

A Magyar Kultúra Lovagja címnek négy fokozata van: jelöléssel: apród és a lovag, - lovagok választásával: a mester és a nagymester. Az átadási rendezvény „lovaggá avatás” jellegű. Állandó jelképei a kard, a pajzs és a címer. Elismerések formáiként kisplasztika, érem, képzőművészeti alkotás és nyaklánc jár megfele-

lő oklevéllel és kitűzővel. Az elismerteket bejegyzik a Magyar Kultúra Lovagjai Arany-könyvébe. A cím adományozására nyílt pályázat útján társadalmi szervezetek, egyesületek és alapítványok adhatnak jelölést. útján társadalmi szervezetek és önkormányzatok adhatnak jelölést.

A pályázatot minden év júniusában hirdetik meg november 5. határidővel. Az Alapítvány által az 1999. január 22-én elsőként elismert 12 főből áll a Tanácsadó Testület (TT). Az egyesületek, alapítványok

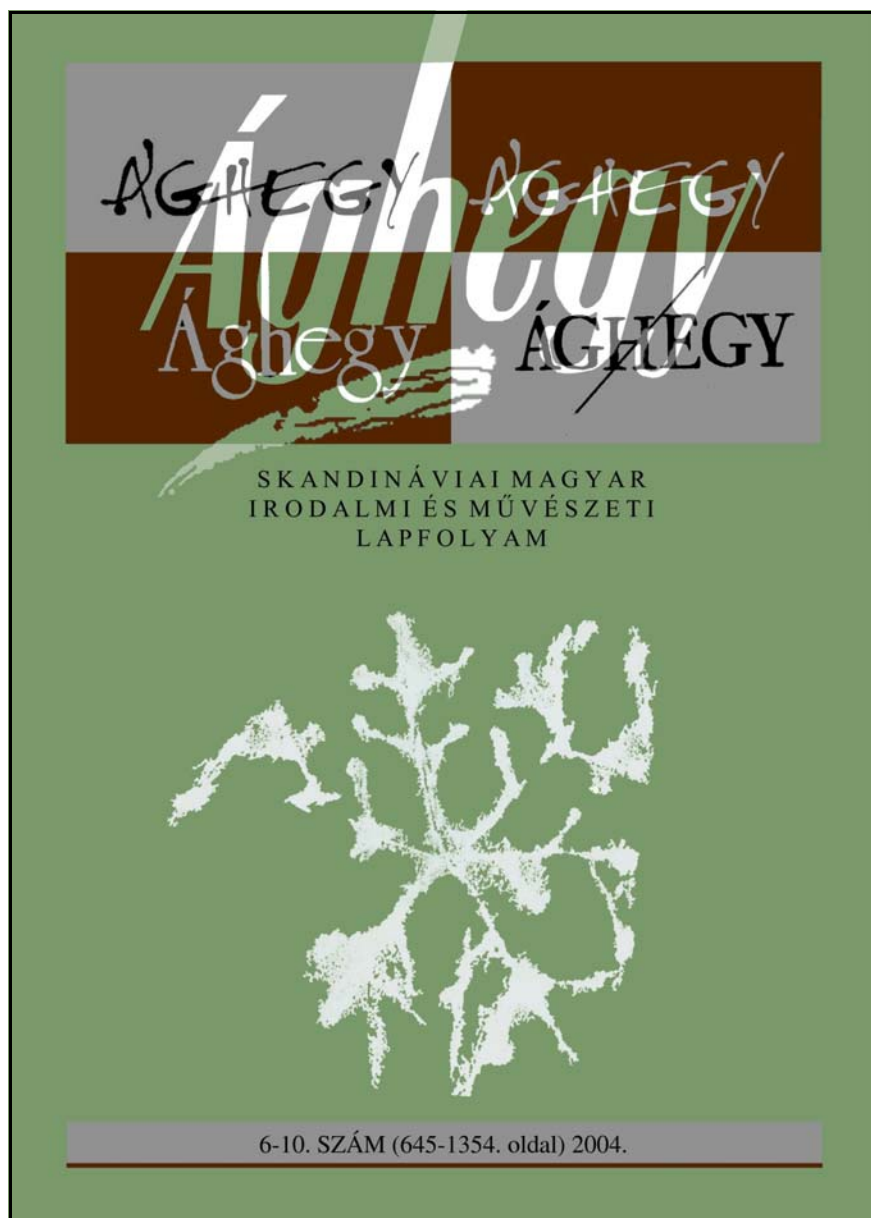
jelölése alapján a TT - figyelembe véve az egyes régió lovagjainak véleményét - úgy hozza meg döntését, hogy azt a jelölő szervezet "karácsonyi ajándékként" adhassa át a jelöltnek. A cím átadása évente a Magyar Kultúra Napjához kapcsolódóan történik. Évente maximum 36 adható.

Az évek során elismerésben részesültek kezdeményezésére 2003-ban zászlót bontott, 2004. július 10-én, Túrkevéen - az Alkotmány elfogadásával és az alapító okirat aláírásával - megalakult a Kultúra Lovagrendje. Négy földrész 18 országának közel 300 lovagja 2006-ban három alkalommal találkozhat. Ezek a Kárpát-medence különböző pontján megrendezésre kerülő rendezvények hozzájárulnak a nemzetközi kulturális kapcsolatok fejlődéséhez és a

fogadó települések kulturális programjainak gazdagításához. A találkozók során Aranyosapáti felavatják a postumus avatott, és az évek során elhunyt lovagok emlékparkját.

Kárpát-medence valamennyi országa képviselőjének jelenlétében - a család nevében - Habsburg György nagykövet veszi Erzsébet - SISI- királyné postumus Magyar Kultúra Lovagja címét Nick Ferentől, a Kultúra Lovagrend alapítójától.

Az Ághegy című skandináviai magyar irodalmi és művészeti lapfolyam 6-10 számát (645-1354 oldal) tartalmazó második kötet fedőlapja

Kedves mindnyájan!

Mint észrevételezhették, lapfolyamunk célja a skandináviai magyar alkotók műhelyének kialakítása. Azon célból, hogy az északra szakadt magyarokat az értelmiségiek növekvő felelősséggel szolgálhassuk, és az anyaországgal való hídszerépünket minél eredményesebben betölthessük.

A magyar haza életető figyelmét nélkülözve ezt csak megszorításokkal tehetjük, az Ághegy -Liget Baráti Társaság tagjainak könyöradományából jelentettük meg első, öt számunkat tartalmazó, kötetünket, fél éve koldulunk a hatodik-tizedik számot tartalmazó második kötetünk nyomtatási költségeinek kiegészítéséért

A magyar haza ragyogó kebleihez sajnos nem férünk, emlőit oly sokan gyötrik, hogy magunkra utaltságunkban csak ismételtgetjük: Itt sem heringből fonják a kerítést!

Szolgálatunk - akár kettős állampolgárságunk gondja -, nem kell a kutyáknak sem.

Így aztán a megengedett színvonal szintjén pásztázzuk alkotóink világát, akik közléseik megjelentetéséért talán hajlandók anyagi áldozatot is hozni, amit az otthoniaktól el nem várhatunk: Nekik, velünk szemben, sokféle közlési lehetőség adódik. Nekünk az a feladatunk, hogy az itteniek tehetséget és nemzeti tudatát pallérozzuk.

Melyekhez hasonló, nemcsak magunknak, hanem mindenkinek szívből kíván:

Tar Károly,

író, szerkesztő,

a Magyar Kultúra (búsképű) Lovagja

Magyar Liget

www.hhrf.org/magyarliget

Felelős szerkesztő: Tar Károly

222 40 Lund, Landsdomarevägen 1, tel./fax: +46 46 145 364,
k.tar@comhem.se

Honlapszerkesztő és tisztafej: Balázs Viktória

Főmunkatárs: Dr. Békássy N. Albert albert@refnet.cz

Fiókszerkesztőségek:

Koppenhága: Lázár Ervin Járkáló és a Látókör tagjai, hamv.laz@get2net.dk

Kristianstad: Molnár Gergely **Lund:** Boross Kálmán borosskalman@hotmail.com

Malmö: Dr. Szalontai Éva evaszal@axelero.hu **Oslo:** Kovács Ferenc
ferenc.kovacs@media.uio.no

Az aláírt írásokért a szerzők felelősek.

A szerkesztőség a beküldött írások magyarítását kötelességének tartja.

A lapot a lund-i magyar egyesület és jóakaróink sokszorosítják és terjesztik.

FÖRENINGSBEV

Magyar Liget

Landsdomarev. 1 / 9

222 40 LUND

SVERIGE

Till